

glasilo

Občine Šempeter-Vrtojba

**Pregled
dogodkov v naši
občini**

Zanimive zgodbe

**Prispevki naših
društev**

poletje 2024

junij 2024

Spoštovane občanke in občani!

Visoke temperature kažejo, da se je pomlad dokončno poslovila in pred nami je za marsikoga najlepši čas v letu: poletje. Šolarji te dni zaključujejo svoje obveznosti in se veselijo zasluženih počitnic, kakšen dan oddiha pa se bo brez dvoma prilegel tudi nam vsem.

Seveda pa najprej, kot je običajno, pogledjmo, kaj nas je na občini v pomladnem času najbolj zaposlovalo. Letošnjega prvega maja sem skupaj z delegacijo, sestavljeno iz članov občinskega sveta, obiskal francosko Občino Castelculier. Na osrednji prireditvi sva s tamkajšnjim županom Olivierjem Griumajem podpisala listino o pobratenju občin. Občina Castelculier je že skoraj 50 let pobratena z Občino Medea iz bližnje Furlanije, s katero je pobratena

tudi Občina Šempeter-Vrtojba, saj je vezi z njo že pred skoraj štirimi desetletji stkala takratna Krajevna skupnost Vrtojba. V tem času smo se srečevali kot prijatelji prijateljev bodisi na obiskih iz Castelculierja v Medeji bodisi, da smo skupaj z Medejci odpotovali v Castelculier. Tradicionalno se obiski izvajajo izmenoma na pet let. Ob zadnjem obisku iz Castelculierja pa je župan te občine predlagal pobratenje med občinama, ki sta ga nato potrdila oba občinska sveta. Danes so okoliščine tovrstnih pobratenj drugačne, kot so bile pred desetletji. Evropska unija, katere članica je tudi Republika Slovenija, je danes politični subjekt, ki se je razvijal vse od konca druge svetovne vojne v sredini prejšnjega 20. stoletja in se razvija še danes. Subjekt, ki je utemeljen

na človekovemu dostojanstvu, spoštovanju človekovih pravic, svobodi, enakosti, demokraciji in pravni državi pa prinaša prebivalstvu držav članic tudi veliko prednosti in možnosti, ki bi jih vsaka država sama težko izkoristila. Vzpostavljen enotni notranji trg in monetarna unija, zagotavljanje varnosti brez notranjih meja, varovanje okolja, spodbujanje socialne pravičnosti ter spoštovanje bogate kulturne in jezikovne raznolikosti omogočajo prebivalcem Evropske unije relativno blaginjo, predvsem pa nam posredno zagotavljajo mir, za katerega si vsi želimo, da bi ostal trajen. Da bi mir in trajnostno naravnani razvoj lahko vzdrževali, je še kako pomembno, da se med seboj narodi poznamo, da poznamo tudi zgodovino, po kateri se morda razlikujemo, vedno pa najdemo tudi kakšno okoliščino, po kateri smo si zelo podobni, in tako spoznamo, da so nas življenjske izkušnje izoblikovale v ljudi, ki se dobrih medsebojnih odnosov še kako zavedamo. Medsebojno spoštovanje in solidarnost zagotavljata trajni mir.

Z zgodovino prostora ob Severnem Jadranu na prehodu čez Alpe iz panonskega sveta v Italijo se bomo nekoliko ukvarjali tudi v okviru začetega projekta Pogled zgodovine ob meji, s katerim smo bili skupaj s pobrateno Občino Romans ob Soči uspešni na prvem Javnem razpisu za male projekte GO! 2025, ki ga je objavil EZTS GO v okviru čezmejnega programa Italija–Slovenija. V dvoletnem obdobju, do konca leta 2025, bomo s »pogledi ob meji« žaromete usmerili v dve različni zgodovinski obdobji, in sicer iz vidika možnosti prehajanja ljudi na čezmejnem območju in stičišču dveh narodov. Na eni strani bomo pogled usmerili v prihod Langobardov leta 568 in njihovo pot proti jugu Evrope, na drugi strani pa v osupljiv simbol nepremostljive mejne črte, zaščitene z orožjem in nadzorovane s stražarskim stolpom, elementa, ki je po koncu druge svetovne vojne, v obdobju tako imenovane »hladne vojne«, stal na poti prostemu prehodu ljudi in je predstavljal del tako imenovane »železne zaves«, ki je Evropo delila od Baltika do Jadrana na vzhod in zahod. Na čezmejnem območju, ki je bilo v preteklosti pogosto predmet spora in priča nizu krutih zgodovinskih dogodkov, želimo s projektom v prebivalcih spodbuditi

zavest o pomenu povezovanja med narodi.

V okviru projekta bomo uredili dva muzejska razstavna prostora, in sicer na obeh straneh meje, ter tako ohranili in promovirali čezmejno zgodovinsko dediščino. Skupaj s pobrateno Občino Romans bomo povezali bližnjo in daljno skupno zgodovino čezmejnega območja ter jo z izvedbo različnih izobraževalnih aktivnosti in dogodkov predstavili v prvi vrsti otrokom, šolarjem, učiteljem ter ostali javnosti z namenom ohranjanja sožitja dveh skupnosti različnih narodnosti s skupno zgodovino. Izvedli bomo več usposabljanj, tako za učence kot učitelje, ter preko čezmejnih dogodkov povečali prepoznavnost muzejev na eni strani in poznavanje skupne zgodovinske dediščine na drugi.

Občina Šempeter-Vrtojba je bila skupaj s projektnimi partnerji zelo uspešna tudi s prijavo projekta CREW – križišče vizij na Javni razpis za standardne projekte št. 02/2023 Programa Interreg VI – A Italia–Slovenija 2021–2027. V okviru tega projekta bo občina poleg drugih aktivnosti vzpostavila prireditveni prostor, ki bo predstavljal eno od osrednjih točk čezmejnega kulturnega druženja. V ta namen bo izvedla investicijo v nakup premične opreme za izvedbo prireditev. Izvedli bomo kulturno-turistične dogodke, sodelovali pri oblikovanju linij čezmejnega javnega transporta, lokalnim gostinskim ponudnikom in kmetijskim gospodarstvom bomo omogočili predstavitev proizvodov na vzpostavljenih tematskih točkah, sodelovali bomo v procesu izvajanja čezmejnega umetniškega natečaja, v okviru strategije in akcijskega načrta za krepitev zgodovinsko-kulturne funkcije obmejnega območja pa bomo sodelovali v procesu urbanističnega načrtovanja čezmejnega območja.

Dobro sodelovanje s sosednjo Občino Gorica nam omogoča tudi gradnjo komunalne infrastrukture, ki bo služila objektom v naši občini na ozemlju sosednje države. V poti ob parku Basaglia, ki je v lasti sosednje Občine Gorica (Italija), smo že začeli z urejanjem kanalizacije in s prenovo vodovoda za območje na Žnidarčičevi ulici, tik ob meji s sosednjo državo.

Zelo me veseli, da je športni park v Šempetru resnično postal stičišče uporabnikov s širšega območja. Pogosta uporaba športnih površin pa seveda pomeni, da se le-te hitreje obrabijo. Tako smo na igrišču za mali nogomet z umetno travo leto nadomestili z novo. Kot je bilo že napovedano, bomo v kratkem postavili tudi razsvetljavo za kolopark, s katero bomo dosegli, da bo mogoče to priljubljeno športno površino uporabljati tudi v večernem času.

V novem parku ob kolesarski povezavi v Novo Gorico, kjer so zasajena zelišča, grmovnice in sadno drevje, smo v spomladanskem času uredili tudi ograjen prostor, ki je namenjen prostemu gibanju psov. Po načrtih potekajo dela, ki smo jih naročili za ureditev infrastrukture v poslovni coni Polje, vsi pa se veselimo dokončanja sicer državne naložbe v krožišče na vhodu v poslovno cono ob hitri cesti v Vrtojbi. Promet se bo odslej na tem območju gotovo odvijal bolj tekoče, predvsem pa varneje, saj je podhod pod hitro cesto urejen tudi za pešce in kolesarje.

Spoštovani!

Poletje je tu in s tem čas, da si privoščimo tudi zasluženi počitek. Da bo prosti čas karseda zanimiv, so poskrbela tudi naša društva in zavod KŠTM Šempeter-Vrtojba, ki v tem času pripravljajo številne dogodke. Ponudba je pestra, zato ne dvomim, da boste našli tudi kaj zase.

Za konec naj vam le še čestitam ob bližnjem prazniku, dnevu državnosti, in zaželim varen dopust ter čim prijetnejše počitniške dni!

Milan Turk,
vaš župan

Uradne ure Občine Šempeter-Vrtojba:

Ponedeljek

8.00–12.00;

Sreda

8.00–12.00 in 14.00–16.30;

Petek

8.00–12.00.

Županove ure za občanke in občane so **vsako sredo** 15.00–17.00. Termin si rezervirajte v tajništvu
T: 05 335 10 00.

Sprejem vlog in informacije:

Ponedeljek, torek in četrtek

8.00–15.00;

Sreda

8.00–16.30;

Petek

8.00–14.00.

www.sempeter-vrtojba.si

Dragi bralci!

Pozdravljeni v čarobnem poletnem času, obdanem s soncem, z morjem in z vonjem po svobodi! Poletje je tu, da nam prinese svežo energijo, priložnosti za nove dogodivščine in nepozabne trenutke, ki jih bomo zapisali v knjigo spominov.

Poletje je kot pesem, ki jo narava poje. Vsak dan je nov verz, poln svetlobe in topline, ki nas vabi, da zaplešemo v ritmu življenja.

V tej posebni številki Glasila vas čakajo raznoliki članki, ki vam bodo prinesli navdih in radost, kakšen simpatičen nasvet in verjamem, da bo vsak od vas našel nekaj zase. Brskali boste po navdihujočih zgodbah, si ogledali čudovite fotografije in prebrali o dogodkih, ki bogatijo našo skupnost. Veselim se, da lahko z vami delimo vse te čudovite trenutke.

Ob tej priložnosti želim čestitati vsem šolarjem ob uspešnem zaključku šolskega leta! Poletje je tu, da vam ponudi zaslužen odmor, poln smeha, raziskovanja in novih prijateljstev. Naj bo to poletje polno smeha, avantur in ustvarjalnosti. Uživate v vsaki sekundi, saj je to čas, ki vas bo napolnil z nepozabnimi spomini.

Ne pozabite, poletje je čas, ko se moramo ustaviti, vdihniti svež zrak in ceniti vse lepe trenutke okoli nas. Sprehodi ob morju, sončni zahodi, pikniki s prijatelji in družino – to so drobne radosti, ki nas napolnijo s srečo in energijo.

Vabim vas, da tudi vi prispevate k našemu Glasilu in z nami soustvarjate jesensko številko. Imate zanimivo zgodbo, čudovito fotografijo ali idejo za temo, o kateri bi želeli brati? Pošljite svoje prispevke na glasilo@sempeter-vrtojba.si in postanite del naše ustvarjalne skupnosti. Članke za jesensko številko zbiramo do 30. avgusta 2024. Skupaj lahko ustvarimo še bolj barvito in navdihujočo izdajo.

Naj bo vaše poletje obsijano s soncem, napolnjeno z ljubeznijo in s svežino. Uživate v vsakem trenutku in ustvarjajte spomine, ki bodo trajali večno.

S toplimi pozdravi.

Lara Soban,
odgovorna urednica

Tradicionalni županov sprejem mladih ob koncu šolskega leta

Vsako leto pred počitnicami župan Občine Šempeter-Vrtojba mag. Milan Turk na občino povabi mlade občane – učence Osnovne šole Ivana Roba Šempeter pri Gorici, Glasbene šole Nova Gorica, športnike in druge otroke in mlade, ki so se v iztekajočem se šolskem letu posebej izkazali, da jim lahko osebno čestita za uspehe.

V sredo, 12. junija, je tako župan najprej gostil najuspešnejše učence Osnovne šole Ivana Roba, 13. junija pa še mlade na podlagi predlogov drugih izobraževalnih ustanov in društev. Vsi so s svojo delavnostjo in z vztrajnostjo dosegli posebne rezultate na katerem koli področju v osnovni šoli oziroma na državnih in mednarodnih tekmovanjih ter tako po uspehih na najrazličnejših področjih odstopali od sovrstnikov. Ob čestitkah za njihove dosežke je povabljenim župan izročil tudi spominska darila in jim zaželel vse dobro v prihodnosti.

Mateja Poljšak Furlan

Podpis Listine o pobratenju z Občino Castelculier

1. maja 2024 sta župana občin Šempeter-Vrtojba in Castelculier, Milan Turk in Olivier Grima, podpisala Listino o pobratenju in tako nadgradila sodelovanje, ki se je rodilo iz prijateljstva ob priložnostnih obiskih v Občini Medea. Slednja je pobratena z Občino Castelculier vse od leta 1978, ko sta tedanja župana Medee, Franco Stacul, in Castelculiera, Louis Asté, podpisala Listino o pobratenju. Sredi osemdesetih let preteklega stoletja se je prijateljevanju pridružila tudi tedanja Krajevna skupnost Vrtojba.

Njegova ambasadorja sta bila vsa ta leta Katja Maraž in Darjo Fornazarič. Prijateljske vezi so se nadaljevale tudi po ustanovitvi Občine Šempeter-Vrtojba.

Leta 2022 je župan Občine Castelculier dal pobudo, da bi prijateljske vezi med občinama Šempeter-Vrtojba in Castelculier formalizirali z uradnim pobratenjem, čemur so pritrdili tudi občinski svetniki.

V ta namen se je delegacija Občine Šempeter-Vrtojba, ki jo je vodil župan Milan Turk, 30. aprila odpravila v Francijo, kjer so jih do 2. maja gostili občani Občine Castelculier. Sprejeli so jih na svoje domove in jim pripravili bogat spremljevalni program, ob katerem so spoznavali kulturno dediščino Castelculiera in njegove okolice. Obiskali so kmetijo Roque, kjer so se seznanili s pridelavo in predelavo sliv. Na večernem sprejemu so se srečali s predstavniki društev Občine Castelculier in prisluhnili koncertu Las Bandas.

1. maj je bil slovesen dan. Najprej so položili cvetje na grobove družin Micheli, Stacul in Asté in se tako poklonili spominu začetnikom pobratenja, dan nadaljevali s turistično vožnjo s starodobniki

in slovesnim podpisom Listine pobratenja. Oba župana sta v svojih govorih izrazila zadovoljstvo ob tem slovesnem dogodku in poudarila, da bosta spodbujala izmenjave na vseh področjih, predvsem pa spodbujala mlade, da bi to pobratenje ohranili tudi v prihodnje. Prav mladi so naše upanje in zagotovilo miru med narodi Evropske unije.

2. maja je našo delegacijo v dvorani slavnih v Agen sprejel še Jean Dionis du Séjour, župan Občine Agen, ki je tudi predsednik aglomeracijske skupnosti (communauté d'agglomération d'Agen), ki obsega 44 občin, tudi Castelculier. Navdušen je bil nad našo državo Slovenijo, za katero meni, da je odlična učenka Evropske unije.

Ob zaključku srečanja so si prisotni obljubili, da se že naslednje leto srečajo v Sloveniji, ko bodo Listino o pobratenju podpisali tudi na Občini Šempeter-Vrtojba.

I. V.

Projekt CREW – križišče vizij

Občina Šempeter-Vrtojba je bila skupaj s projektnimi partnerji zelo uspešna s prijavo projekta CREW – križišče vizij na Javni razpis za standardne projekte št. 02/2023 Programa Interreg VI-A Italia-Slovenija 2021–2027. Odbor za spremljanje programa je namreč 21. marca 2024 potrdil prednostne lestvice razpisa za standardne projekte z le 29 projekti, ki so bili odobreni izmed velike konkurence prijavljenih projektov. S projektom smo uspeli pridobiti 1.066.037,90 EUR nepovratnih sredstev iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, od tega naša občina 223.776,00 EUR, kar predstavlja 80 % od vseh upravičenih stroškov, celotna vrednost projekta pa znaša 1.332.547,38 EUR.

Projekt povezuje k sodelovanju partnerje z obeh strani meje, tri slovenske partnerje in dva italijanska partnerja:

- SDAG SpA a socio unico,
- Občina Šempeter-Vrtojba,
- Università IUAV di Venezia,
- Fakulteta za arhitekturo, Univerza v Ljubljani ter
- Javni zavod Kulturni dom Nova Gorica.

V projektu se soočamo z izzivi, ki jih program Interreg VI-A Italia-Slovenija naslavlja v specifičnem cilju 4.6 – Krepitev vloge kulture in trajnostnega turizma v gospodarskem razvoju, socialni vključenosti in socialnih inovacijah. Projekt je namreč namenjen krepitvi turistične privlačnosti čezmejnega območja Gorica, Šempeter-Vrtojba in sosednjih območij z integriranimi pobudami na

področju kulture ter urbanističnega in prostorskega načrtovanja, s posebnim poudarkom na trajnostni mobilnosti, s čim večjimi pozitivnimi učinki v smislu socialne vključenosti, življenjskih možnosti in zaposljivosti.

Čezmejno območje Gorice ter Šempetra in Vrtojbe je bilo izbrano za središče projekta kot primer obmejnega gospodarstva, ki je svojo moč črpalo iz samega obstoja meje, s projektom pa naslavljamo problematiko premajhne izkoriščenosti in delne degradacije območja tik ob meji. Z namenom revitalizacije območja bomo v okviru projekta izdelali strateški načrt z ovrednotenjem in s krepitvijo snovne in nesnovne kulturne dediščine območja, s poudarkom na sonaravnosti in dostopnosti, v skladu z vizijo novega evropskega Bauhausa. Na podlagi izbranega scenarija bomo v okviru projekta izvedli pilotne ukrepe turistične in kulturne narave. S spodbujanjem večkulturnega okolja in z vzpostavitvijo točk srečevanja bomo vzpostavili čezmejni kulturni ekosistem, ki bo podprl čezmejni kulturni, vinski in prehranski turizem ter oživitev obmejnega območja. To čezmejno območje bo v projektu postalo prizorišče umetniškega izražanja in dogodkov s čezmejno vrednostjo.

Občina Šempeter-Vrtojba bo poleg drugih aktivnosti v okviru projekta vzpostavila prireditveni prostor, ki bo predstavljal eno od osrednjih točk čezmejnega kulturnega druženja. V ta namen bo izvedla investicijo v nakup premične opreme za izvedbo prireditev. Izvedli bomo

kulturno-turistične dogodke, sodelovali pri oblikovanju linij čezmejnega javnega transporta, lokalnim gostinskim ponudnikom in kmetijskim gospodarstvom bomo omogočili predstavitev proizvodov na vzpostavljenih tematskih točkah, sodelovali bomo v procesu izvajanja čezmejnega umetniškega natečaja, v okviru strategije in akcijskega načrta za krepitev zgodovinsko kulturne funkcije obmejnega območja pa bomo sodelovali v procesu urbanističnega načrtovanja čezmejnega območja.

Z izvajanjem projekta smo ravnokar začeli, pred nami je 30 mesecev intenzivnega dela, nadejamo pa se tudi dobrega sodelovanja z obema slovenskima in italijanskima partnerjema.

*Nina Fiorelli Derman,
višja svetovalka za projekte*

**Interreg
Italia-Slovenija**

Cofinanziato
dall'Unione europea
Sofinancia
Evropska unija

CREW

Projekt Pogled zgodovine ob meji

predmet spora in priča nizu krutih zgodovinskih dogodkov, želimo s projektom v prebivalcih spodbuditi zavest o pomenu povezovanja med narodi.

V okviru projekta bomo uredili dva muzejska razstavna prostora, in sicer na obeh straneh meje, ter tako ohranili in promovirali čezmejno zgodovinsko dediščino. Skupaj s pobrateno Občino Romans ob Soči bomo povezali bližnjo in daljno skupno zgodovino čezmejnega območja ter jo z izvedbo različnih izobraževalnih aktivnosti in dogodkov predstavili v prvi vrsti otrokom, šolarjem, učiteljem ter ostali javnosti z namenom ohranjanja sožitja dveh narodov s skupno zgodovino. Izvedli bomo več usposabljanj, tako za učence kot učitelje, ter preko čezmejnih dogodkov povečali prepoznavnost muzejev na eni strani in poznavanje skupne zgodovinske dediščine na drugi.

Občina Šempeter-Vrtojba bo v okviru projekta izvedla investicijo v ureditev vojaškega stražarskega stolpa v Vrtojbi, ki zajema izvedbo gradbeno obrtniških del na zunanosti stolpa ter ureditev okolice stolpa. V ta namen smo s strani Javnega zavoda Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine že pridobili kulturnovarstvene pogoje, ki jih bo občina pri izvedbi investicije tudi upoštevala. Izvedba vzdrževalnih del na stolpu je nujno potrebna za ohranitev spomenika registrirane kulturne dediščine, z ureditvijo okolice pa bo stražarski stolp tako dostopnejši in privlačnejši za obiskovalce.

Stražarski stolp v Vrtojbi predstavlja spomenik skupne zgodovine dveh narodov, ki je bila čez noč razdeljena in pretrgana z železno zaveso. Gre za simbol čezmejnega pomena, ki ga bo Občina Šempeter-Vrtojba v okviru projekta ohranila in izboljšala za obiskovalce. Investicija dopolnjuje projekt Goriškega muzeja »Muzeji na meji«, ki vključuje še tri manjše muzejske zbirke na različnih lokacijah ob slovensko-italijanski državni meji: muzejsko zbirko Kolodvor v stavbi železniške postaje Nova Gorica, ki je bila zgrajena leta 1906, vojaški stražarski stolp v Vrtojbi in muzejsko zbirko Miren v stavbi na pokopališču v Mirnu, posvečeno vsem, ki so ilegalno prečkali močno varovano mejo med državama. Tesno sodelovanje med Občino Šempeter-

Na Občini Šempeter-Vrtojba smo začeli z izvajanjem novega projekta, s katerim smo bili skupaj s pobrateno Občino Romans ob Soči uspešni na prvem Javnem razpisu za male projekte GO! 2025, sofinanciranim iz Sklada za male projekte GO! 2025, ki ga upravlja EZTS GO, in sicer v okviru programa Interreg VI-A Italija-Slovenija 2021–2027. Za projekt z naslovom Pogled zgodovine ob meji in akronimom SSC smo med veliko konkurenco prijavljenih projektov uspeli pridobiti 199.999,99 EUR nepovratnih sredstev, kar je najvišja vrednost projekta, ki jo je bilo mogoče prijaviti skladno s pogoji razpisa, od tega 99.999,99 EUR za Občino Šempeter-Vrtojba. Znesek sofinanciranja predstavlja 100 % upravičenih stroškov projekta, od tega znaša delež sofinanciranja iz Evropskega sklada za regionalni razvoj 80 %, za stroške pa prejmemo še 20 % sredstev iz italijanskega nacionalnega javnega sofinanciranja.

V dvoletnem obdobju, do konca leta 2025, bomo s »pogledi ob meji« žaromete usmerili v dve različni zgodovinski obdobji, in sicer z vidika možnosti prehajanja ljudi na čezmejnem območju in stičišču dveh narodov. Na eni strani bomo pogled usmerili v svobodno prehajanje in osvajanje Langobardov na njihovi poti proti jugu Evrope; na drugi strani pa v osupljiv simbol nepremostljive mejne črte, zaščitene z orožjem in nadzorovane s stražarskim stolpom, elementa, ki je do konca druge svetovne vojne in po njej, v obdobju tako imenovane »hladne vojne«, stal na poti prostemu prehodu ljudi. Ti pogledi, ki so bili v preteklosti razdeljeni in nezaupljivi zaradi groženj sovražnika, postajajo danes pogledi miru, priložnost za spomin in razvoj znanja, pa tudi priložnost za turistični in gospodarski razvoj območja. Na čezmejnem območju, ki je bilo v preteklosti pogosto

Interreg
Italia-Slovenija

Cofinanziato
dall'Unione europea
Sofinancia
Evropska unija

Fondo per piccoli progetti GO! 2025
Sklad za male projekte GO! 2025

GEOT GO
EZTS GO

Vrtojba in Goriškimi muzejem je omogočilo, da se je notranjost stolpa uredilo v najmanjši muzej v Sloveniji ali celo v Evropi, opremljen s fotografijami, ki prikazujejo vsakodnevno dogajanje ob slovensko-italijanski meji od konca 2. sv. vojne.

Projekt pa poleg tega nadgrajuje že obstoječe odnose med občinama Romans ob Soči in Šempeter-Vrtojba, ki sodelujeta že od leta 1986. S projektom, ki presega meje ter časovne in zgodovinske razlike, želimo sodelovanje še utrditi. Občini sta namreč pobrateni že več kot trideset let in v tem okviru že uresničujeta skupne cilje. Sodelovanje v skupnem projektu predstavlja dodano vrednost ter nadgrajuje medsebojno poznavanje in zaupanje, ki se je skozi čas vzpostavilo med obema občinama.

Vse to so osnove, na podlagi katerih bomo povezali dva muzejska pola, preko katerih bomo razširjali kulturo, zgodovino, poznavanje krajev in pričevanj ter spodbujali kulturne izmenjave z aktivnim vključevanjem otrok in mladine. S tem bomo dejansko presegali geografske meje in odprli pot za brezmejno sodelovanje.

Obeta se nam torej zanimivo dogajanje z obujanjem in s prepletanjem skupne, čezmejne zgodovine, ki bo prispevalo tudi k obogatitvi turistične in kulturne ponudbe v okviru dogajanja Evropske prestolnice kulture 2025.

Nina Fiorelli Derman,
višja svetovalka za projekte

Materinski dom Šempeter v EU projektu »Urbani EKOKROG«

Na sončen majski dan smo se z ženskami in s prostovoljkami iz Materinskega doma Šempeter odpravile zasaditi visoki gredi na urejeno občinsko parcelo, ki je nastala v okviru EU projekta »Urbani EKOKROG«. Visoke grede so postavljene ob urejenih gredicah z zasajenimi trajnicami in ob pokriti lopi s pergolo ter klopami za počitek.

V eno gredo smo zasadile jagode, v drugo pa zelišča za »fritaljo«, tradicionalno primorsko debelo omleto iz spomladanskih dišavnic, kot so srčno zelje – melisa, meta, koromač, peteršilj, in drugih zelišč za uporabo v kuhinji, kot so origano, majaron, timijan, šetraj in rukola. Sadike smo opremili s tablicami z napisi, da bodo lahko tudi otroci znali ločevati med dišavnicami, ki jih uporabljamo v kulinariki.

Želimo si, da bi visoke grede privabljale mimoidoče, ki bi si vzeli trenutek za ogled. Čeprav smo projekt uspešno zaključili, bomo nadaljevali z raznimi aktivnostmi še v bodoče. Ženskam in materam z otroki iz materinskega doma bo omogočeno, da si na teh gredah tudi kaj pridelajo za lastno uporabo. S projektom bi

radi spodbudili ohranjanje gojenja, izmenjevanje znanja, učenja in uporabo tradicionalnih kmetijskih rastlin in zelišč tudi v mestnem okolju. Ker pa je to poskusni eksperiment, upamo, da bodo visoke grede nagovarjale obiskovalce tudi k spoštovanju naravne in kulturne dediščine lokalnih vrtov.

Materinski dom Šempeter sodeluje kot eden izmed partnerjev Občine Šempeter-Vrtojba v evropskem projektu, katerega naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Klementina Bajec,
strokovni vodja – Materinski dom
Solkan in Šempeter

PONI GORIŠKA – uspešen program obetavne poslovne ideje

V sklopu projekta PONI GORIŠKA – Podjetno nad izzive smo konec maja uspešno zaključili 4-mesečno usposabljanje naše prve skupine. Naši predani udeleženci so v sodelovanju z raznovrstnimi strokovnjaki pridobili obsežno novo znanje in uspešno razvili svoje poslovne ideje. Po njihovih besedah program ne ponuja le priložnost za pridobitev dragocenih podjetniških veščin, ampak tudi nepozabno izkušnjo osebne rasti ter možnost sklepanja novih poznanstev.

S ponosom vam predstavljamo poslovne ideje 10 udeležencev in njihove izjave, zakaj se prijaviti na PONI program.

Ivana Frajman (Ob tebi)

Za blagovno znamko »Ob tebi« stoji umetnica, ki fotografiranje dojema kot priložnost za ustvarjanje umetnosti. Strmi k popolnosti, a verjame v moč spontanosti in nevsiljivih trenutkov, s katerimi ujame tiste, ki so polni globine, čustev, lepote in intimnosti. Kot družinska in poročna fotografinja se posveča ustvarjanju spominov, ki bodo trajali večno.

Vesna Jug (Metoda TRE)

Razvojna travma lahko nastane ob ponavljajočih se travmatičnih izkušnjah v otroštvu in vpliva na znižano kvaliteto posameznikovega življenja. Delo s posameznikom z razvojno travmo je zelo specifično. Izvajanje metode TRE se je izkazalo kot učinkovito pri preseganju tovrstnih travm.

Angelika Gomišček Kravos

(Marketinška agencija za turizem)
Specializirana marketinška agencija je usmerjena v turistični sektor, hkrati pa tudi na lokalne vinarje, oljkarje in sorodna podjetja. Poslovna strategija združuje tako tradicionalne

kot digitalne pristope. Cilj je nuditi naročnikom celovito podporo in prilagojeno strategijo pri doseganju večje prepoznavnosti, privabljanju več obiskovalcev in doseganju merljivih rezultatov.

Maja Krušec (Ludovich)

Za blagovno znamko »Ludovich« stoji ustvarjalka, ki s kolaži podaja svoja razmišljanja, ustvarjanja ter se povezuje z neizčrpnimi možnostmi refleksij. Vizualna poezija v kolažu ni zgolj umetnost, temveč način življenja, ki se izraža skozi sestavljanje oblik, preučevanje igre besed in posebljanje slik. Združuje področja likovne umetnosti, literature in glasbe ter tako nagovarja čutnost.

Valentina Valenčič Mihelj (Piknishi)

Poslovna ideja temelji na ponudbi unikatnih piknik doživetij v avtohtonem lokalnem okolju ter pri naročniku doma. Za rojstnodnevne zabave bo možnost vključiti tudi animacijo za otroke z atraktivnimi igrami in lesenimi igrali. K edinstvenosti piknika bo pripomoglo sodelovanje z lokalnimi ponudniki delikates in pijač in s tem prepoznavnost kulinarčnih značilnosti območja. Piknik doživetja bodo namenjena tudi podjetjem.

Maja Madalena Lenardič (Mediacijske storitve)

Poslovna ideja temelji na alternativnem reševanju sporov, ki nastanejo v postopku razveze izvenzakonske ali zakonske skupnosti, ki vključuje razmerje med partnerjema ter razmerja staršev do otrok. Ta način zagotavlja strankam večjo ažurnost postopka, ugodnejšo finančno rešitev, večjo zasebnost, možnost soodločanja ter gradi temelj za dobre odnose v prihodnosti.

Lan Vuga (Osebnostni coaching)

Poslovna ideja temelji na programu osebnostnega coachinga. To je proces, ki omogoča strukturiran pristop k samorazvoju, posameznikom pomaga razviti samozavest ter doseči večjo življenjsko izpolnjenost. Tako lahko stranke lažje premagajo omejujoča prepričanja, pridobijo jasnost glede svojih vrednot in ciljev ter izboljšajo svoje komunikacijske veščine.

Romeo Stubelj (Umetnost kot udobje in ekstravaganca)

Odvrženo in pozabljeno spreminja v udobje in ekstravaganco. Navdih, ki ga najde v popularni kulturi, udejanja v svojih umetniških delih. Iz odpadnega reklamnega materiala, množičnega tiskanega medija, odvečnih predmetov ustvarja tridimenzionalne kolaže. Z določeno nadgradnjo takšna umetniška dela postanejo povsem uporabni predmeti.

Urban Orel (Poučne interaktivne namizne igre)

Podjetniška ideja je oblikovanje in izdelava poučnih interaktivnih namiznih družabnih iger, ki združujejo zabavo z izobraževalnimi vsebinami. Igre so primerne za posameznike, razne institucije na področju izobraževanja in kulture ter poslovna darila. Vsaka igra je prilagojena tako, da spodbuja razvoj ključnih motoričnih veščin, kritično razmišljanje, komunikacijo ter sodelovanje.

Ruben Del Zotto (Serija edukativnih video posnetkov o elektronski glasbi za otroke)

Otroci in začetniki bi skozi edukativne in zanimive video posnetke spoznavali, kako ustvarjati elektronsko glasbo na enostaven način. Primarno bi spodbujali učenje produkcije glasbe in kreativnost, sekundarno pa bi preko izzivov in glasbenih tekmovanj uporabnike usmerjali k sodelovanju. Projekt bi pripomogel tudi k spoznavanju moralnih in družbenih vrednot.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KOHEZIJO
IN REGIONALNI RAZVOJ

Z dnem 20. maj 2024 sta odprta dva **nova javna razpisa** za prijavo v projekt **Podjetno nad izzive – PONI GORIŠKA** na dveh lokacijah: v Tolminu in Ajdovščini.

Program se prične 1. septembra 2024 in zaključí 31. decembra 2024.

Rok prijave: do 12. julija 2024!

Imate zanimivo poslovno idejo, vendar ne veste, kako bi jo uresničili? Program PONI Goriška je idealna priložnost za vas.

Več informacij o razpisu najdete na: www.poni-goriska.si/sl/prijava/.

Marjana Pahor Sirk

POPRI 2024: Prihodnost, kot jo želijo ustvariti mladi

Nacionalno tekmovanje v podjetniških idejah mladih POPRI znova dokazuje, da mladi znajo in želijo ustvarjati svojo prihodnost. O tem govori kar 607 prijav na tekmovanje; v hudi konkurenci se jih je 103 uvrstilo v finale, ki je potekal 4. aprila 2024 v Novi Gorici. Ugledni podjetniki v komisiji so odločali, kdo je svojo idejo najbolje razvil v poslovni model in ga tudi najbolj suvereno predstavil. Ekipe so se potegovala za zmago v kategorijah osnovnošolci, dijaki in mladi do 29. leta, kar prinaša denarne nagrade in možnost udeležbe na mednarodnih tekmovanjih in strokovnih ekskurzijah v tujini. Letos so prvič izvedli tudi POPRI festival podjetnosti podjetništva mladih Slovenije. POPRI organizira Primorski tehnološki park v sodelovanju z Ministrstvom za gospodarstvo, turizem in šport, SPIRIT Slovenija, javno agencijo in Slovenskim podjetniškim skladom, ki zagotavlja tudi nagradni sklad tekmovanja. Ostali organizatorji so še Urad vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu, Mestna občina Nova Gorica ter Občina Šempeter-Vrtojba.

Potek tekmovanja

Enaindvajseta sezona POPRI je bila rekordna, saj se je na tekmovanje prijavilo skoraj trideset odstotkov več mladih kot leto pred tem. 203 ekipe (607 tekmovalcev) iz vse Slovenije in zamejstva so tako ob podpori 137 mentorjev v 98 izobraževalnih ustanovah pripravile poslovne modele za svoje ideje. Več kot 60 izkušenih podjetnikov iz vse države si je vzelo čas, da so preučili podjetniške modele, ki so jih razvili mladi. Najboljših 36 ekip se je prebilo čez polfinale, ki je potekal v začetku

marca na štirih lokacijah pri regijskih partnerjih: v Tehnološkem parku Ljubljana za osrednjo Slovenijo, zasavsko regijo in Gorenjsko, SAŠA inkubatorju za koroško, savinjsko, podravsko regijo in Pomurje, v Razvojnem centru Novo mesto za jugovzhodno Slovenijo in Posavje in v Primorskem tehnološkem parku za goriško, primorsko-notranjsko in obalno-kraško regijo ter zamejstvo.

Direktorica Primorskega tehnološkega parka, mag. Tanja Kožuh, je ob tej priložnosti povedala: »POPRI so odličen primer, kako se

da povezati šolstvo z gospodarstvom z namenom, da se mladim omogoči razvoj idej v sodelovanju s podjetniki. S POPRI dokazujemo tudi, kako pomembno vlogo imajo pri podpori mladim podjetnikom inkubatorji in tehnološki parki. Hkrati smo ponosni, da lahko skupaj z državo sistematično razvijamo celovit sistem podpore podjetnosti mladih, ki Slovenijo v evropskem prostoru postavlja za primer dobre prakse na tem področju.«

Komisija nacionalnega tekmovanja

POPRI povezuje izobraževalne ustanove z gospodarstvom. Pisne poslovne modele tekmovalcev je ocenjevalo 67 podjetnikov. Sklepno dejanje tekmovanja je pitch pred **nacionalno komisijo, ki so jo sestavljali:**

v kategoriji osnovnošolci:

- Deana Jezeršek, soustanoviteljica LanguageSitter, d. o. o.
- Mateja Panjan, strateška svetovalka na področju Ljudje in Kultura za Danfoss trata, d. o. o.
- Marko Podgornik Verdev, Direktor in solastnik podjetja Mikro+Polo, d. o. o.
- Primože Zelenšek, soustanovitelj in direktor podjetja Chipolo, d. o. o.

v kategoriji dijaki:

- Maja Požar Andrejašič, direktorica, vodja projektov in soustanoviteljica pri REC, d. o. o.
- Kristina Kočet Hudrap, ustanoviteljica podjetja TIKO PRO, d. o. o.
- Žiga Vavpotič, nekdanji predsednik upravnega odbora družbe Outfit7.
- Vuk Lau, partner Silicon Gardens Fund, d. o. o.

v kategoriji mladi do 29 let:

- Tatjana Zabasu Mikuž, managing partner pri SC VENTURES, d. o. o. (South Central Ventures).
- Andraž Žurman, soustanovitelj in direktor podjetja LabCore, d. o. o.
- Tomaž Bizjak, soustanovitelj in direktor podjetja ReCatalyst, d. o. o.
- Matej Peršolja, soustanovitelj in direktor podjetja Protectus, d. o. o.

Nagrade

Finančne nagrade

Komisija je v vsaki kategoriji izbrala po tri najboljše ekipe. Tretjeuvrščene so prejele po 700 EUR, drugo uvrščene po 1300 EUR, zmagovalci pa po 2000 EUR iz nagradnega sklada, ki ga zagotavljajo soorganizatorji tekmovanja: Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, SPIRIT Slovenija, javna agencija in Slovenski podjetniški sklad. Vse v finale uvrščene ekipe so že v polfinalu prejele vsaka po 500 EUR za izboljšanje poslovne ideje in dodatno mentorsko pomoč. Letos so se kot partnerji pridružili tudi ugledni podjetniki in SBC (Slovenian Business Club), ki so finaliste podprli v obliki mentorstva.

Minister za gospodarstvo, turizem in šport Matjaž Han je o podpori projektu POPRI povedal:

»Veseli me, da se tekmovanja POPRI iz leta v leto udeležuje vedno več mladih. Ker to, da na mladih svet stoji, ni samo rek. Tisti mladi, ki že v tem času razmišljajo o podjetniški poti, bodo lahko v življenju uspešni in s tem družbi prinesli nova delovna mesta in razvoj. Hkrati pa so prav mladi, s svojim svežim pogledom na svet, lahko vir najboljših kreativnih idej. In na nas je, da jim omogočimo, da te ideje zaživijo. Zato se je ministrstvo že pred nekaj leti odločilo, da to tekmovanje podpre tudi finančno. Verjamemo namreč, da je najboljši čas za učenje podjetništva, ko so otroci še v šolah. Vsi udeleženci, ki se tekmovanja udeležijo pridobijo znanje, izkušnje in poznanstva, ki jim bodo prišla prav na njihovi poslovni poti. Hkrati pa so s svojimi projekti vzor drugim mladim, da se jim pridružijo. Zato so zame vsi udeleženci že zmagovalci!«

Nefinančne nagrade

POPRI odpira tudi vrata v svet, saj prvouvrščeni študenti in dijaki sodelujejo tudi na POPRI International EUSAIR Youth v Šibeniku, prve tri dijaške ekipe pa tudi na Genius Olympiad v New Yorku, ZDA. Prvi trije najboljše uvrščeni timi med osnovnošolci bodo bo poleg denarne nagrade odpotovali še na strokovno ekskurzijo v tehniški muzej na Dunaj, kar omogoča Urad za intelektualno lastnino. Prve tri

najboljše uvrščene ekipe v kategoriji mladi do 29. leta bodo lahko koristile tudi podjetniško usposabljanje v tujini preko programa Erasmus, kar omogoča Tehnološki park Ljubljana.

Primorski tehnološki park podeljuje tudi nagrado, ki jo omogoča Norveški finančni mehanizem za najbolj trajnostno usmerjene poslovne modele. Dijaška in študentska ekipa, ki sta najbolj prepričali s predstavitvijo, se bosta udeležili strokovne ekskurzije na Islandijo. Izbrani sta bili ekipi **Marker Filler** v kategoriji dijaki in **Moja zverinica** v kategoriji mladi do 29. leta.

Prvi POPRI festival podjetnosti in podjetništva mladih Slovenije

Finale POPRI poleg tekmovalnega dela ponuja tudi raznovrstne podjetniške vsebine in izkušnje za mlade. Letos so prvič organizirali POPRI festival podjetnosti in podjetništva mladih Slovenije na Bevkovem trgu v Novi Gorici. Na dogodku so mladi lahko spoznali uspešne POPRI tekmovalce iz preteklih sezon, ki si utirajo podjetniško pot, se mrežili s podjetniki in gospodarstveniki in se zabavali ob nastopu Challeta Salleta. Festivalsko dogajanje POPRI se je čez dan predvajalo tudi na valovih Radia Robin, ki je sodeloval še kot medijski sponzor dogodka.

Zaključna prireditev s podelitvijo nagrad zmagovalcem

Gala prireditev s podelitvijo nagrad zmagovalcem je potekala v Kulturnem domu Nova Gorica. Zbrane sta nagovorila minister za gospodarstvo, turizem in šport Matjaž Han in župan Mestne občine Nova Gorica Samo Turel, ki sta tudi podelila nagrade. Dogodek je povezoval Klemen Bunderla, nastopala sta Duo Kamikazete z akrobatsko točko in pevka Anabel. Intenziven dan so zaključili polni vtisov in z zavezo, da v prihodnje Slovenija s POPRI postane država, kjer imajo mladi največ priložnosti, da resnično ustvarjajo bolj podjetno prihodnost, hkrati pa tudi, da Slovenija postane zgled Evrope z vzpostavitvijo celovitega sistema podpore podjetništvu in podjetnosti mladih.

Marjana Simčič Humar

20 let sijaja in stilov v frizerskem studiu Marti

Martina Rusjan, lastnica frizerskega studia Marti, je v maju praznovala 20 let svojega delovanja in za ta poseben jubilej je pripravila prav poseben dogodek, kjer se je z najbližjimi spominjala teh sončnih 20 let. Martina je kot mlada mamica odprla svoj salon, kar ni bilo čisto lahko, vendar se ni predala in je vztrajala. Ker ljubi svoje delo in uživa v njem, je vse postalo lahkotno in nepozabno. Martina je pravi sonček – ko stopiš v njen salon, si takoj dobre volje, njene frizerske kreacije pa so vedno popolne.

Martina je svojo frizersko pot začela pred dvajsetimi leti z majhnim salonom v Vrtojbi. Po dveh porodih, ko sta hčerki imeli sedem in štiri leta, se je odločila, da bo stopila na samostojno pot. Po dolgem premisleku in dvomih, ali ji bo uspelo in ali je dovolj sposobna, je leta 2004 odprla frizerski studio Marti. Začetki salona so bili polni emocij, saj je Martina začela delati to, kar jo najbolj veseli – njen hobi je postal njen poklic in služba, s katero se že 20 let preživlja.

Sprva je imela Martina zaposleno svojo sestro Teo, ki pa je čez čas ugotovila, da ta poklic ni zanj. Po štirih letih se je zgodil preobrat, ko je Martina zaposlila svojo otroško prijateljico Jano. Jana je začela kot pomočnica in čistilka, nato pa je počasi prevzemala frizerska dela, na primer pranje glav in nanašanje barve. Sčasoma je postala prava koloristka,

najboljša sodelavka in prijateljica, ki Martini daje veter v jadra.

Martina je hitro spoznala, da je Jana učljiva in željna znanja, zato jo je začela pošiljati na različna izobraževanja in seminarje. Skupaj sta se podali na izobraževanja v London, Nemčijo in Italijo, da bi pridobili veliko znanja.

Martina se je kot predsednica frizerske sekcije na obrtni zbornici udeleževala različnih modnih revij, frizerskih tekmovanj in sodelovala pri številnih projektih. Bila je del ekipe, ki je frizirala znane slovenske manekenke, kot je Tina Gaber, in spremljala Lucijo Mlinarič, ko je bila nominirana za Slovenko leta. Prav tako je imela čast frizirati Ivo Zanicchi na njenem nastopu v hotelu Park in sodelovati pri oddaji Slovenija ima talent.

Poleg tega je Martina spremljala svojo hčerko Anejo, ki je kotalkala in bila članica slovenske reprezentance. Na dveh evropskih prvenstvih je frizirala celoten klub, več kot 50 otrok.

Leta 2014 je Martina postala edukator Schwarzkopf, ko jo je njen potnik Sebastjan, skupaj z direktorico Romano, predlagal za šolanje v Zagrebu. Dve leti je obiskovala izobraževanja in postala edukator. Po tem dosežku je izvajala beauty hourse po slovenskih master salonih, kar ji je prineslo veliko zadovoljstvo in ponos.

Kljub izzivom, ki jih je prinesel Covid-19, je Martina ostala predana svojemu poklicu. Marca letos je ponovno imela priložnost predajati svoje znanje skupaj z edukatorko Vanjo Božič goriškim frizerjem na obrtni zbornici.

Ob tej posebni obletnici želimo Martini izreči iskrene čestitke in se ji zahvaliti za vsak nasmešek in izjemno pričesko, iz njenega salona namreč vsakdo odkoraka nasmejan in srečen. Njena zgodba je zgodba močne ženske, ki je uresničila svoje sanje in svoj hobi spremenila v uspešen posel. Naj bo še naprej vir navdiha in lepote v naši skupnosti. Želimo ji še mnogo uspešnih let, zadovoljnih strank ter izjemnih kreacij!

Lara Soban

Veselo poletje z MDPM za Goriško

Smo Medobčinsko društvo prijateljev mladine za Goriško, ki se že 70 let ukvarja z otroki in mladino. Ena naših glavnih nalog, poleg ostalih programov, je zagotoviti lepe in varne počitnice za otroke. Del teh počitnic so tudi letovanja. Naše društvo jih organizira v Savudriji, Piranu in Trenti. To so zdravstvena letovanja, tabori znanja, jezikovni tabori ...

Piran in Savudrija sta letos žal že zasedena, prosta pa so mesta v Trenti v naslednjih terminih:

- zdravstveno letovanje Šport in planinarjenje – od 29. junija do 6. julija 2024,
- zdravstveno letovanje – Preživetje v naravi – od 19. do 26. avgusta 2024,
- jezikovni tabor za mlajše – Zabavna angleščina – od 8. do 12. julija 2024,
- jezikovni tabor za starejše – Angleščina in italijanščina – od 12. do 16. avgusta 2024.

Večji del letovanj predstavljajo zdravstvena letovanja, za katera lahko starši koristijo zdravstveni regres, Pomežik soncu ali so samoplačniki. Če je družina finančno šibkejša, lahko otroci brezplačno letujejo preko Pomežika soncu ali Kapljice Soče. Vabljeni, da se prijavite – e-prijavnica je na naši spletni strani www.zpm-novagorica.si.

Ker so pri letovanjih glavni in nenadomestljivi členi prostovoljci/ animatorji oziroma vzgojitelji, brez katerih ne bi mogli izpeljati naših počitniških aktivnosti, vabimo študente, pedagoške delavce in vse ostale, ki bi želeli del poletja preživeti skupaj z otroki na naših taborih, da nas kontaktirajo na prostovoljci@zpm-novagorica.si ali na 030 703 832.

Andreja Vižintin

Sprehod po naši bližnji okolici

V Društvu upokojencev Šempeter smo se odločili, da bomo spoznavali bližnjo okolico. V ponedeljek, 13. maja 2024, smo se popoldne zbrali na Kostanjevici pri Novi Gorici z namenom, da si ogledamo cerkev in frančiškanski samostan, nato pa še prenovljeni Rafutski park.

Sprejela nas je Mirjam Brecelj, ki nas je seznanila z zgodovino tako cerkve kot samostana od postavitve prve cerkvice – kapele leta 1623 pa do danes. Slikovito nam je predstavila, kaj se je na Kapeli dogajalo od 17. stoletja dalje – gradnje, preнове, obnove do današnjega izgleda obeh sakralnih objektov.

Ogledali smo si grobnico, kjer počivajo zadnji kralj Francije in člani njegove družine, skupaj z zadnjim prestolonaslednikom iz družine Burbonov. Karel X. je edini francoski kralj, ki je pokopan zunaj Francije, in edini kralj, ki je pokopan v Sloveniji.

Sprehodili smo se skozi rožni vrt burbonk, ki se z okrog 80 vrst teh vrtnic uvršča med največje zbirke v Evropi in na svetu.

Z zanimanjem smo vstopili v Škrabčevo knjižnico, ki je urejena v dveh večjih sobah v samostanskem traktu in ima nad 16.500 knjig. Med njimi je za nas najpomembnejša prva slovnica slovenskega jezika avtorja Adama Bohoriča *Arcticae horulae* (Zimske urice, 1584) z lastnoročnim posvetilom avtorja. Med bisere samostanske knjižnice spadajo tudi inkunabule ali prvotiski. Knjižnica jih danes hrani 30.

Za konec smo obiskali še galerijo Klavdija Tutte, nato pa smo se podali proti Rafutskemu parku. Voden o smo se sprehodili skozi zgodovinsko in krajinsko arhitekturo obnovljenega parka. Seznanili smo se s pestro preteklostjo tega območja, pa tudi z življenjem in delom arhitekta Antona Laščaka.

Razšli smo se s spoznanjem, koliko lepote in zgodovinskih biserov vsebuje naš bližnji okoliš. Jeseni bomo nadaljevali z raziskovanjem, in sicer se nameravamo podati v sosednjo Gorico.

Darja Furlan

Dvig mlaja

V Šempetru pri Gorici smo tudi letos na predvečer praznika dela pripravili tradicionalno dvigovanje mlaja. V torek, 30. aprila 2024, se je ob 17.00 na Trgu Ivana Roba zbrala dobro razpoložena družba članov in članic Krajevnega odbora Šempetra, Turističnega društva Občine Šempeter-Vrtojba, Društva žena in deklet Šempeter, Športnega društva Mark, Društva upokojencev Šempeter pri Gorici in Združenja borcev za vrednote NOB KO Šempeter. Mlaj je že na mestu pričakal pridne roke zbranih, ki so se takoj zatem lotile naloge prepletanja bršljana za obroč in okraševanja visokega debla s trakom v barvi slovenske zastave.

Mlaji namreč simbolično označujejo posebne priložnosti, kot so pomembni državni in cerkveni prazniki, jubileji,

posekanemu drevesu pa je že na prvi pogled vidno, da je obdelan in okrašen. Po stari navadi je deblo okleščeno in lubje odstranjeno skoraj do vrha, kjer kraljuje zeleni vršič in ima spodaj vodoravno obešen zeleni venec, simbol odličnosti, počastitve, združenosti in svetosti, piše dr. Gorazd Makarovič. Tradicionalno se v ta namen uporablja smreko ali druga visoka zimzelena drevesa. Običaj postavljanja mlajev v raznih oblikah se predvsem zaradi praznine v pisnih virih izgublja v sencah preteklosti, gotovo pa je, da se podobni obredi vsekakor lahko zasledijo že v zelo starih kulturah, ki so poseljevala ozemlje današnje Evrope. Mlaje so postavljali kot simbole pomladi v fevdalni kulturi 13. stoletja, posebno razvita je bila šega med višjimi plemiškimi sloji v Franciji, na slovenskem ozemlju pa se je tradicija polno uveljavila v poznem srednjem veku. Prvotno je bila povsem v rokah fantomskih združb, organiziranih po vzoru cehovskih lož. Izraz maj ali mlaj – v današnjem jeziku sta sopomenki – je najverjetneje še pred 16. stoletjem prešel v pogovorni jezik, čeprav ga v najstarejših rokopisih v slovenskem jeziku in v Megiserjevem štirijezičnem slovarju (1592) ni zaslediti. Beseda pa se v Dalmatinovi Bibliji iz leta 1584 pojavi vsaj dvakrat, vsakič v pomenu zelene listnate veje. V 15. stoletje, v čas vitezov, nas popelje freska na oboku grajske kapele na gradu Turjak, prikazuje namreč svetega Jurija s praporjem in z zelenim majem v desni roki. Najstarejše znano pričevanje postavljanja mlaja na slovenskem je bakrorez s podobo graščine Bokalce, Valvazor pa v Slavi Vojvodine Kranjske povzema opis očitca mlaja v Idriji in opisuje deblo z obešenimi bogatimi nagradami, ki so bila na voljo korajžnim plezalcem. Omembe vredni so tudi posvetni mlaji, namenjeni nekaterim lepim dekletom v Ziljski dolini leta 1851, in mlaji, ki so bili postavljeni v Ljubljani ob priložnosti obiska Franca Jožefa leta 1856.

Ob 20.00 je naš lepo okrašeni mlaj pozdravil nebo. Slovenska zastava, postavljena na vrh mlaja, je zaplapolala v večernem vetriču in se s tem poklonila pravicam delavcev vsega sveta. Takoj se je s pesmijo Združenja borcev za vrednote NOB KO Šempeter pričelo druženje ob obilno založenih mizah, ki so še kar šibile pod raznimi dobrotami. Dvigovanje mlaja je namreč tudi lepa priložnost za srečanje s sovaščani ob odlični hrani in pijači. Organizator Krajevni odbor Šempeter je prisotne počastil s pršutom in z žlahtno kapljico, članice Društva žena in deklet Šempeter so poskrbele za raznovrstno pecivo in odlično ocvrkovco, zabava pa se je nadaljevala pozno v noč. Dobra volja, pesem in veselje povezujejo ljudi in tkejo nevidne, a pomembne vezi.

Zato živel mlaj in živel 1. maj!

Erika Blaško

S CDAS Šempeter na izletu v Prekmurju

»Doma vse poznamo,« je bil kratek odziv na začudenje, da gredo spet pohajati. Ja, res je, izlet je morda organizacijsko velik zalogaj, a ena od najlepših stvari, ki se v Centru za dnevne aktivnosti starejših Šempeter lahko zgodi. Tokrat smo se odpravili v prekrasno Prekmurje, kjer smo uživali v lepotah pokrajine in dobrotah jedi ter ljudi. Prekmurska energija je premagala celo slabo vreme, ki se je vztrajno, a povsem neuspešno trudilo, da bi nam uničilo dan. Vzdušje je bilo izjemno! Z velikim veseljem pa smo se odzvali tudi vabilu učiteljice Lilijane Kavčič iz Podružnične osnovne šole Bilje in z našim vaditeljem Igorjem Trbižanom s tai chi tehniko začinili Simbiozo giba.

Prekrasno Prekmurje

Čeprav nas je celo dolgo pot do prvega cilja vztrajno močilo, se nismo dali in uživali v vsem, kar nam je prinašal dan. Družba je bila fantastična in avtobus ni bil le poln ljudi, ampak tudi dobre volje. Ko smo prispeli v Prekmurje, pa se je nebo končno odprlo in nam dovolilo neokrnjeno uživanje v našem pestrem programu. Svoje popotovanje po Prekmurju smo začeli z vodenim ogledom gradu Negova, kjer nas je dama v starodavnih oblačilih vrnila v čas, ko je bilo v gradu še vrvežavo in veselo.

Po grajskih užitkih smo odšli do slatinskih vrečev v Negovi in Ivanjcih ter se nato prepustili vodenemu ogledu prekrasnega in barvitnega tropskega vrta v Dobrovniku. Ker Prekmurja brez pokušnje bučnega olja ne smeš zapustiti, smo šli na lov najbolj aromatičnega olja kar v oljarno in čas izkoristili še za ogled Murske Sobote. Da pa nismo uživali le v pokrajinskih lepotah, a se dodobra naučili tudi lokalnih specialitet, smo za kosilo zavili kar v gostilno s tradicionalnimi ciganskimi jedmi in brbončice razvajali s polnimi okusi res izvrstnih in dobro obloženih

krožnikov. Prekmurje smo tako doživeli na zelo pristen in polnoživ način. In kar je najpomembnejše – skupaj smo se imeli enkratno! Veliko smo se smejali in uživali v prekrasni energiji dneva in prelepe pokrajine.

Medgeneracijska Simbioza giba z najmlajšimi in najstarejšimi

Ponosni smo na to, da nas je že drugo leto zapored v svojo družbo povabila učiteljica Lilijana Kavčič iz POŠ Bilje, da smo lahko skupaj z njimi uživali v vseslovenski akciji Simbioza giba. A nismo le prišli in gibali, ampak tudi aktivno sodelovali, saj smo vsem prisotnim posodili našega nenadomestljivega vaditelja Igorja Trbižana in tako najmlajšim kot najstarejšim pokazali našo tai chi vadbo. Vadba je bila vsem prisotnim v veliko veselje – uživali smo in se med vadbo tudi iz srca nasmejali, se povsem sprostiti in telo razgibali res do zadnje mišice in kosti. Poleg tega smo tudi plesali, peli in se po zgledu najmlajših radostno igrali. Najlepše pa je, da smo se medgeneracijsko povezovali, saj je to nekaj najlepšega, kar se nam malo manj mlajšim lahko zgodi. Ko si s tistimi, ki zmorejo še vse, najlažje najdeš vse tiste skrite moči, da dokažeš tudi ti, da še nisi za odpis. Kar pa v Centru za dnevne aktivnosti starejših Šempeter sicer dokazujemo vsak dan znova! Našo zavirljivo formo vzdržujemo s kakovostnim preživljanjem časa in skrbjo za ohranjanje zdravega, aktivnega in družabnega življenja. Sledi nam tudi ti in se pridruži res barviti in odlični družbi – na voljo je cela paleta aktivnosti, poleg tega pa lahko po vašem okusu in željah predlagate tudi kaj novega. Vabljeni v našo družbo v ponedeljek, torek in četrtek od 8. do 17. ure, sredo od 8. do 16. ure ter v petek od 8. do 13. ure.

Za obisk in za kakršnokoli vprašanje vam je na voljo Mojca Satler na spodnjih kontaktih.

Center za dnevne aktivnosti Šempeter

Cesta Prekomorskih brigad 62a
5290 Šempeter pri Gorici
E: cdas@sempeter-vrtojba.si
T: (05) 398 5558

Tina Krog

25. maja 2024 smo se vojni invalidi srečali na že 25. srečanju društev vojnih invalidov Slovenije

Srečanje društev vojnih invalidov Slovenije smo letos soorganizirali skupaj z Zvezo društev vojnih invalidov Slovenije v športni dvorani Športnega centra Šempeter-Vrtojba. Srečanje smo posvetili tudi 30. obletnici ustanovitve Zveze društev vojnih invalidov Slovenije. Letošnjega zbora vojnih invalidov se je udeležilo preko 330 udeležencev. Kulturni del programa je oblikoval in vodil priznan gledališki igralec Radoš Bolčina.

Pri tem veliko pozornost posvečamo negovanju domoljubja in ohranjanju zgodovinskih vrednot. Še posebej pa sem vesel, da se nas je tudi na letošnjem srečanju zbralo tako veliko število vojnih invalidov, svojcev in drugih, ki ste kakorkoli povezani z invalidi.

Ob tej priložnosti bi zaželel počastiti častnega člana našega društva Leopolda Tavčarja, ki v letošnjem letu beleži že 102. obletnico. Še vedno je brezmejni rudnik spominov in življenja, iz katerega črpamo smernice našega delovanja.

Poleg tega bi se zahvalil za podporo pri organizaciji in izvedbi srečanja Občini Brda, Občini Šempeter-Vrtojba, Zavodu za kulturo, šport,

turizem in mladinske dejavnosti Šempeter-Vrtojba, Zadrugi leti Dobrovo, gospodinjam Društva ljubiteljev Rebule iz Višnjevika v Brdih, strokovnim službam Zveze vojnih invalidov Slovenije in številnim prostovoljcem našega društva in ostalim lokalnim društvom. **Občina Šempeter-Vrtojba se je izkazala kot dober gostitelj. To srečanje predstavlja nadaljevanje aktivnosti na projektu Občina po meri invalidov.**

Letos praznujemo 30. obletnico ustanovitve Zveze vojnih invalidov Slovenije. Rdečo nit delovanja 19 društev, danes samo še 14 društev, predstavljajo skrb za socialno vključenost, zdravstvena skrb, pomoč pri razreševanju življenjskih težav vojnih invalidov, mirnodobnih vojnih invalidov vdov in svojcev vojnih invalidov. Naša želja je, da bi ohranili status invalidskih organizacij s ciljem, da razširimo skrb tudi za vojne veterane, ki so invalidnost pridobili kasneje.

Žal je življenje minljivo. Od konca 2. svetovne vojne je minilo že več kot 79 let. Zapuščajo nas tovariši, soborci, sodelavci, zdravniki partizanskega zdravstva. Zapuščajo nam vrednote,

ki so porok za ohranjanje miru za naslednjih 100 let. S ciljem, da bi ohranili pričevanja in spomine, smo se v Društvu vojnih invalidov Severne Primorske odločili, da skupaj s še živečimi sodelavci partizanskega zdravstva pripravimo predstavitev sanitetnih partizanskih postaj. Ob tej priložnosti bi se zahvalil Ministrstvu za obrambo, ki nam je pomagalo pripraviti tehnične podlage za zagon projekta »Raziskovanje sanitetnih partizanskih postaj na Primorskem«. Ljudje nam umirajo. Njihove vrednote pa morajo živeti naprej.

Tako kot v vojnih časih smo vojni invalidi tudi danes pripravljeni priskočiti na pomoč. Lep primer je sanacija strehe na bovškem naše starejše članice. Donatorsko akcijo smo uspešno pripeljali do zaključka.

Na koncu bi izpostavil še sodelovanje med združenji vojnih invalidov iz sosednje Italije, ki je porok ohranjanja miru, sožitja medsebojnega spoštovanja in ohranjanje medčloveških vrednot.

*Mag. Valter Adamič,
predsednik Društva vojnih invalidov
Severne Primorske*

Poletje na placu 2024

in harmonike. Vonj po morju bodo pričarali fantje iz klope Dalmacija, sledil pa bo glasbeni večer z vokalnimi triom Le dive in Riccardo Chiarion Triom v okviru festivala Blue Notte.

Za zaključek bo nastopila legendarna skupina Rok'n'Band, ki črpa navdih iz glasbe petdesetih let.

Zabavne in poučne dejavnosti za otroke

Najmlajši obiskovalci bodo uživali v številnih predstavah. Kontejnerčki, štirje amaterski glasbeniki, bodo interpretirali otroško in mladinsko poezijo. Otroci bodo lahko uživali tudi v predstavi Zvezdana in Zvonko v cirkusu, kjer bodo odkrivali skrivnosti cirkuške arene, ter v predstavi Tinko Celinko Jerneja Čampelja, ki spodbuja otroke, da dvignejo pogled s telefona in doživijo svet okoli sebe.

Smeh in zabava za vse generacije

Po uvodnem stand-up večeru z Rokom Škrlepom bo sledila gledališka komedija Stena ob steni v režiji Kristine Di Dio, prirejena po veseloigri Sestanek hišnega sveta avtorja Bojana Macuha. Enodejanka prinaša zabavne zaplete med različnimi karakterji, kot so neoporečen predsednik, vsestranski pomočnik in strašna nogometna navijačica.

Pridružite se nam na skromnem, a pestrem programu Poletja na placu 2024. Dogodki so namenjeni vsem generacijam, zato bo vsakdo našel nekaj zase. Skupaj ustvarimo nepozabne poletne večere!

Ekipa KŠTM Šempeter-Vrtojba

Pripravite se na poletje, polno zabave in razvedrila! Tudi letos se bodo topli počitniški dnevi v Šempetru pri Gorici odvijali pod okriljem tradicionalnega programa poletnih prireditev Poletje na Placu, ki jih organizira Zavod KŠTM Šempeter-Vrtojba. Med 3. in 27. julijem vas pred Coroninijevim dvorcem čaka vrsta brezplačnih koncertov, stand-up predstav in otroških dogodkov, ki bodo popestrili dolge poletne večere ter privabili številne obiskovalce.

Raznolik program za vse okuse

Poletne prireditve bodo otvorili otroška predstava Otroci sonca smo, skupaj lažje rastemo ter delavnica

in plesni večer UPSwing, kjer vas bo kolektiv Usak Patk Swing naučil osnov lindy hopa, živahnega plesa v paru, primerne za vse starosti. Po osvojenih korakih bo večer nadaljeval z ritmi skupine Mood Swings Kvintet, ki bodo poskrbeli za sproščeno plesno vzdušje.

Za smeh bo naslednji dan poskrbel komik Rok Škrlep s svojo drugo avtorsko monokomedijo Recept za srečo, ki na humoren, a analitičen način raziskuje, kaj nas osrečuje, skozi pesmi in osebne izkušnje.

Posebne glasbene prireditve in nastopi

Glasbeni del programa obljublja nekaj za vsakogar. Med drugim bosta nastopili rock skupina Peeps in akustična zasedba Tamburteam z etno vplivi. Posebno pozornost bosta deležna Damjan Murko in mlada narodnozabavna zasedba Lenarti.

Občinstvo bodo navdušili tudi slovenski kantavtor Boštjan Pertinač, Big Band NOVA z vokalistko Marušo Kos in trubaška skupina Čagaboysi. Zanimiv glasbeni večer pripravlja skupina Tvoj glas, ki izvaja duhovno ritmično glasbo.

Ne zamudite niti večera s Klemnom Slakonjo in nastopa glasbene skupine Orlek, znane po unikatni mešanici rock'n'rolla, pihal, trobil

Laparoskopska sterilizacija psice

Številni lastniki psov se soočajo s pomembno odločitvijo glede sterilizacije svojih ljubljencev. Vendar pa se tradicionalni kirurški posegi pogosto zdijo precej invazivni in zahtevajo daljše obdobje okrevanja. Na srečo pa obstaja sodobna alternativa, imenovana laparoskopska sterilizacija, ki ponuja številne prednosti in je postala vedno bolj priljubljena med lastniki psov in po novem je to tudi ena izmed storitev, ki jo lahko izberete v naši ambulanti.

Laparoskopska sterilizacija psice je kirurški postopek, ki se izvaja s pomočjo laparoskopske tehnike. Namesto velikega kirurškega reza se v trebušno votlino psice vstavijo majhni instrumenti skozi majhne incizije. To omogoča veterinarjem, da opravijo sterilizacijo z minimalno invazivnim pristopom.

Med laparoskopsko sterilizacijo psice se uporabljajo posebni laparoskopski instrumenti, vključno z laparoskopsko kamero, ki omogoča veterinarju natančen pogled v trebušno votlino. Postopek poteka pod splošno anestezijo, med katero veterinar vstavi

instrumente skozi majhne luknje v trebušno steno in opravi sterilizacijo.

Laparoskopska sterilizacija ponuja številne prednosti, vključno z manjšim kirurškim posegom, hitrejšim okrevanjem, manjšim tveganjem za zaplete in manjšim nelagodjem po posegu. Poleg tega je estetsko bolj privlačna, saj so brazgotine manjše in bolj skrite.

Po laparoskopski sterilizaciji psice je obdobje okrevanja običajno krajše kot pri tradicionalnem kirurškem posegu. Psi se običajno lahko vrnejo k svojim običajnim dejavnostim hitreje, saj so incizije manjše in zdravilni proces je manj invaziven.

Z veseljem vam sporočamo, da se po novem tudi v naši ambulanti lahko odločate za laparoskopsko sterilizacijo vaše psičke. Za več informacij o samem posegu in naročanju vas vabimo, da nas obiščete v naši ambulanti, lahko nas tudi pokličete ali pa nam pišete, z veseljem vam bomo nudili vse potrebne informacije.

*Leon Koršič, dr. vet. med,
Veterinarska ambulanta Leonvet*

Kaj bo s stroški omrežnine za električno energijo po juliju 2024?

Energetska učinkovitost je ključnega pomena za trajnostno oskrbo z energijo, zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in zanesljivo oskrbo z energijo. Pomembno je, da sprejememo ukrepe za varčevanje z energijo in spodbujamo uporabo obnovljivih virov energije. Na agenciji GOLEA (Goriška lokalna energetska agencija), locirani v Primorskem tehnološkem parku v Vrtojbi, se je za ta namen odprla svetovalna pisarna Ensvet, kjer je omogočeno brezplačno energetske svetovanje za občane okoliških občin.

Na poti k trajnostni rabi energije je eden izmed ukrepov tudi nov sistem obračunavanja omrežnine, ki bo

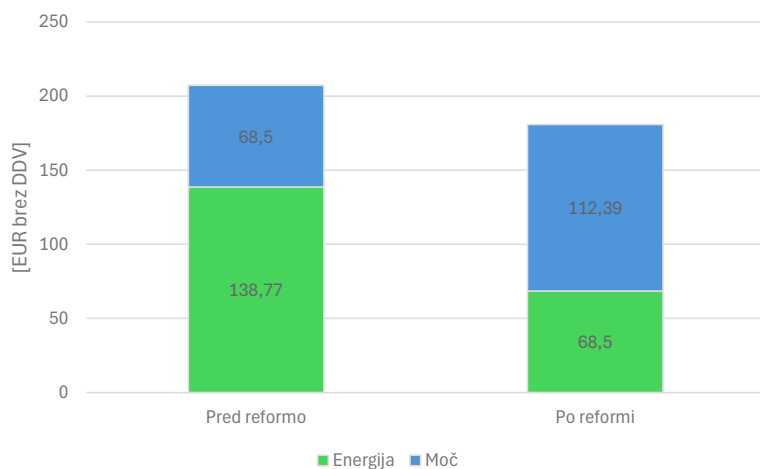
postopno uvajan za gospodinjstva od prvega julija 2024 dalje, v celoti pa ga bomo začeli uporabljati v letu 2026. Strošek omrežnine predstavlja približno četrtino računa za elektriko. V prihodnosti bo treba posvečati več pozornosti načinu uporabe električne energije, da bomo lahko bolje obvladovali stroške omrežnine in s tem skupne stroške za porabljen elektriko. Način novega izračuna je povzet iz Akta o metodologiji za obračunavanje omrežnine za elektrooperaterje (Uradni list RS, št. 146/22, 161/22, 50/23, 71/23, 117/23, 5/24 in 30/24).

Ključna sprememba novega obračuna je izračun na podlagi petih različnih

tarifnih postavk omrežnine, ki bodo po novem definirane za posamezne časovne bloke. Terminalska porazdelitev časovnih blokov po sezonah in urah je prikazana v spodnji tabeli. Višja sezona vključuje mesece november, december, januar, februar. Ostali meseci pa spadajo v nižjo sezono.

Po novi metodologiji se uvaja »dogovorjeno obračunsko moč«, ki jo na podlagi pretekle porabe gospodinjstva določi elektrooperater. Določena je za posamezni časovni blok in jo lahko spreminjamo. Dogovorjeno moč bo mogoče spreminjati glede na profil rabe električne energije posameznega gospodinjstva. Elektrooperater bo spremljal morebitne presežke dejanske moči glede na dogovorjeno obračunsko moč gospodinjstva ter le-te dodatno obračunaval. Obračunavanje presežkov se prične šele po 30. juniju 2026, če uporabnik prej ne sam spremeni dogovorjene obračunske moči. V nadaljevanju je prikazana simulacija izračuna letnega stroška omrežnine po stari in novi metodologiji, ki bo veljavna po 1. juliju 2024. Za izračun se uporablja orodje Agencije za energijo in je javno objavljeno na njihovi spletni strani. Osnova za izračun so enoletni 15-minutni podatki o rabi električne energije za stanovanje, locirano v Novi Gorici. Za delovanje sistemov v obravnavanem stanovanju se uporablja izključno električna energija. Za ogrevanje in pripravo tople sanitarne vode se uporablja toplotna črpalka zrak/voda. Na diagramu je prikazan izračun letnega stroška omrežnine, vezanega na porabljen elektriko energijo ter na obračunsko moč. V obravnavanem primeru je razvidno, da bo strošek za omrežnino po 1. juliju 2024 nižji kot pred spremembo obračuna. Predvidevamo, da bo pri gospodinjstvih odjemalcih s podobnim profilom rabe električne energije strošek za omrežnino nižji, kot je bil pred reformo. Ker bo strošek omrežnine po novem odvisen od več različnih dejavnikov, lahko vsak posameznik za svoj primer preveri oceno stroška omrežnine za električno energijo po uvedbi novega obračuna v juliju 2024.

Matej Pahor,
energetski svetovalec mreže ENSVET,
pripravnik

Primer izračuna letnega stroška omrežnine za električno energijo

		Časovni blok b:					
OBDOBJE		1	2	3	4	5	
SEZONA	VIŠJA	delovni dan	7.00 do 14.00 16.00 do 20.00	6.00 do 7.00 14.00 do 16.00 20.00 do 22.00	0.00 do 6.00 22.00 do 24.00		
		dela prost dan		7.00 do 14.00 16.00 do 20.00	6.00 do 7.00 14.00 do 16.00 20.00 do 22.00	0.00 do 6.00 22.00 do 24.00	
	NIŽJA	delovni dan		7.00 do 14.00 16.00 do 20.00	6.00 do 7.00 14.00 do 16.00 20.00 do 22.00	0.00 do 6.00 22.00 do 24.00	
		dela prost dan			7.00 do 14.00 16.00 do 20.00	6.00 do 7.00 14.00 do 16.00 20.00 do 22.00	0.00 do 6.00 22.00 do 24.00
		Ure dneva					

Porazdelitev časovnih blokov

Donacija

V spomladanskem času smo v vrtcu Sonček v Vrtojbi dobili 4 nova igrala. Vseh so navdušili barva, zvočni efekti in didaktične možnosti uporabe igral. Primerna so za jaslične otroke, po njih pa zelo radi posegajo in se tam igrajo tudi starejši otroci.

Otroci iz predšolske skupine pa so od izvajalca, ki je postavil igrala, v dar prejeli še dolge majice s kapucami, ki jih bodo prihodnje leto z veseljem nosili v šoli, saj so res lepe in zelo tople.

Hvala!

Kolektiv enote Sonček

Letovanje na Debelem rtiču

Arhiv fundacije

Konec maja smo se predšolski otroci vrtca Šempeter za 5 dni odpravili na letovanje na Debeli rtič. Za nekatere otroke je bilo prvič, da so odšli od staršev, spet drugi s tem nimajo težav, a slovo ni nikomur povzročalo hujših problemov.

Vožnja z avtobusom je hitro minila, a tik pred ciljem smo se ustavili še na školjčiču in občudovali prekrasno število školjk.

Nato smo se odpravili do našega cilja, kjer smo se za 5 dni nastanili v bivalno enoto Rakovica. Čas tam je hitro brzel in neprestano smo odkrivali kaj novega, se zabavali, plesali, ustvarjali, jedli ... pa še jedli ... in še jedli ...

Odkrivali smo morsko obalo, zbirali kamenčke in deščice, čofotali, se sončili, jedli penice, obiskali škratke, iskali zaklad, preizkušali čutila, igrali morsko tombolo, se igrali na plezalnih in igralih, plesali ob morju, hodili med vinogradi, pisali razglednice in plavali v bazenu.

In kar naenkrat je prišel petek, ko smo se utrujeni in polni krasnih

vtisov spet posedli na avtobus in se odpeljali proti Šempetru. Ob prihodu nas je pričakal dež, tako da smo hitro stekli v objeme staršev, ki so nam pripravili pravi spektakularni sprejem. Zaradi dežja je bila potrebna hitra reorganizacija, a nazadnje smo staršem le zapeli in zaplesali našo himno v avli vrtca Mavrica, otroci so nato prejeli še sladoled in balon, zatem pa je sledil odhod na zaslužen vikend odklop.

Pred nami je poletje, tako da vsem želim en krasen morski oddih, potem pa s polnimi močmi v šolo, saj je pred vrati že 1. razred!

Barbara Žorž

Nova pridobitev vrtca Sonček

V petek, 12. aprila 2024, sta Martina Arčon in Teja Premrl v imenu fundacije tudi uradno predali vrtcu Sonček v Vrtojbi večsedežni voziček, ki so ga že dolgo potrebovali za prevoz najmlajših.

V zahvalo so otroci pripravili pristrčen nastop in nam podarili svojo risbico.

Hvala otrokom, vzgojiteljem in vzgojiteljicam za vso pozitivno energijo.

Želimo jim čim več sončka in lepih prehodov.

Ekipa Fundacije Vrabček upanja

Obisk v Glasbeni šoli Šempeter

Vsi otroci starejših skupin Vrtca Šempeter smo odšli na obisk v veliko hišo, ki stoji nasproti vrtca Mavrica – glasbeno šolo!

Učiteljici Alenka in Mojca sta nam je predstavili glasbeno pripravnico – naučili smo se novo pesmico. Ob spremljavi čarobnih zvokov velikega klavirja smo zapeli pesem Miška vzela je s poličke pesnice Anje Štefan in skladateljice Vlaste Lokar Lavrenčič.

Potem smo prisluhnili instrumentalni skladbi, posamezne stavke v glasbi smo ob spretnem vodenju učiteljic pospremili z malimi in ritmičnimi instrumenti, s telesom smo pospremili visoke in nizke tone, dovolili, da nas je gibanje zlilo z glasbo.

In smo odšli po stopničkah navzgor, potrkali na vrata in se v učilnicah srečali z glasbenimi učitelji, ponekod tudi učenci, ki so nam predstavili svoja glasbila, iz katerih so čarobno izvajali zvoke.

Prisluhnili smo trobilom: pozavni, rogu, trobenti – kar vsi bi igrali nanje! Harmoniki, tisti na tipke in tisti na gumbke! Še zapeli smo zraven!

Prisluhnili smo srebrnim flautam in klarinetu, saksofonu, kitaram, ojoj, koliko jih je bilo, od majhne do velike. In kako nežni so bili zvoki njenih strun!

Dopoldan vtisov za polno vrečo!

Že precej utrujeni pa so otroci vseeno navdušeno izbirali: jaz bom tudi igral pozavno! Jaz bom igrala harmoniko, jaz bom klarinet, jaz bom klavir ...

In čeprav običajno na vprašanje en otrok odgovori in drugi samo ponovijo za njim, so tokrat suvereno in prepričljivo izbirali vsak svoj odgovor, svoj instrument!

Prepolni glasbe smo se vrnili v vrtce in svoja doživetja prenesli na risbice.

Hvala vsem učiteljem, ki so si za nas vzeli svoj dragoceni čas in nas popeljali med zvoke in delili z nami prelepi svet glasbe! Hvala!

Mojca Maver Podberšič

Voda

Mesec maj smo v skupini Pri čaplji posvetili vodi, saj smo se konec meseca odpravili na letovanje na Debeli rtič in zanimalo nas je čim več o tej tekočini, ki prekriva ogromen del sveta in tudi sestavlja večino našega telesa.

V knjižnici smo si najprej izposodili veliko knjig s to vsebino in začeli ugotavljati, kaj vse o vodi že poznamo in vemo. Oblikovali smo plakat z našim znanjem in nato dodajali vse na novo pridobljeno. Izvedli smo kar nekaj eksperimentov in poizkusov ter z njimi prikazali izhlapevanje vode, dvigovanje vode, dviganje vroče vode nad hladno, lovili smo deževnico in jo merili, skozi 3 filtre smo prečistili vodo (gaza, pesek in oglje).

Poslušali smo zgodnico o kapljici Angelci Marelci in pesem Voda od Stena Vilarja. Spoznali smo, kako voda kroži, in naše ugotovitve narisali tudi v zvezek. Naravoslovni kotiček smo opremili z lupami in s pipetami ter raziskovali, kakšne so kapljice vode.

Posvetili smo se še morski vodi, ki je slana, iz nje dobimo sol, občudovali smo korale in koralni greben ter ga tudi ustvarili.

Bili smo pripravljeni, da vse znanje o vodi v praksi preizkusimo še na letovanju.

Barbara Žorž

Projekt: Zeleni nahrbtnik

Enota vrtca Mavrica je letos sodelovala v projektu z naslovom Zeleni nahrbtnik, dolgoletnem okoljevarstvenem programu za najmlajše, ki ga organizira MDPM za Goriško.

Osnovni namen in cilj je motivirati predšolske otroke, da sami razmišljajo o naravi in okolju, v katerem živijo; da skozi igro in svoji stopnji razumevanja primerno spoznavajo okoljevarstvene probleme, nanje opozarjajo in iščejo rešitve. Naša enota je v našem okolju opazila veliko odpadkov, zato smo se odločili, da bomo iz odpadnega materiala izdelali nove igrače. O ravnanju z odpadki in okoljem nas je ves čas opominjala škratinja Flora. Na zaključni prireditvi smo prejeli Ekolistino in se pozabavali z Mary Poppins. Sedaj pa tudi vas pozovemo, da poskrbite za naše okolje in recikirate odpadke, kajti naša misel pravi: »Namesto, da na tleh ležijo, naj se odpadki v igrače spremenijo.« Ali že imate idejo?

*Veronika Kogoj,
enota Mavrica*

Kolesarski poligon

Učenci 5. razreda so se na MMP Vrtojba preizkusili v spretnosti vožnji na kolesarskem poligonu. Vozili smo v skupinah na različnih vajah poligona.

Najprej pa je policistka Petra pregledala kolesa, če imajo vso obvezno opremo in so varna za vožnjo v prometu.

Komur je kaj manjkalo, so jim člani Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Šempeter Vrtojba namestili na kolo.

Vso obvezno opremo kolesa: bočni odsevniki, sprednja bela luč, zadnja rdeča luč, rdeč odsevnik, zvonec je za petošolce nabavila Občina Šempeter-Vrtojba.

Člani Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Šempeter Vrtojba so že pred prihodom učencev kolesarjev pripravili spretnostni kolesarski poligon z različnimi nalogami.

Najprej so na startu pokazali, da znajo voziti med in pod ovirami.

Zatem so sledili neenakomerni slalom, deska z luknjami, dolga ožina, prenos predmeta, slalom med ovirami, prehodna vrata, razmaknjeni slalom, žaga, kratka ožina, ozka deska in seveda cilj, kjer se moraš ustaviti tako, da eno palico podreš in eno ne. Najtežji del jim je bil prenos predmeta, ko morajo z enega količka pobrati predmet na verigi, se peljati s predmetom okoli količka in zopet odložiti predmet na količek. Vaje na različnih ovirah so potekale pod budnim očesom članov Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Šempeter-Vrtojba.

Po vajah pa so učenci odpeljali še spretnostni poligon v celoti v spremstvu člana Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Šempeter-Vrtojba, ki je učence sproti opozarjal na napake in jim tudi povedal, katere spretnosti še morajo vaditi.

Bilo je prijetno in koristno druženje na lep sončen popoldan. Najboljše pa je bilo na koncu, ko so se posladkali in osvežili s pijačo.

Nataša Sterniša

Šola v naravi na Debelem Rtiču

V šoli v naravi imajo učenci priložnost odkrivati, spoznavati in doživljati naravo in svojo širšo okolico. Ob tem se navajajo na samostojnost in razvijajo različne gibalne in družabne spretnosti.

Tako smo za učence 4. razredov OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici od 8. maja do 12. maja 2024 organizirali poletno šolo v naravi na Debelem Rtiču.

Šole v naravi se je udeležilo 74 učencev. Spremljale smo jih razredničarke in plavalni učitelj šole. Program dejavnosti sta v soglasju staršev ter po dogovoru z razredniki pripravila organizacijski odbor učiteljic in vodja Mladinskega zdraviliškega doma Debeli Rtič. Program je bil vsebinsko zelo bogat in za učence zelo zanimiv.

Učenci so spoznavali bogastva obmorskega in morskega sveta (floro in favno), se preskušali v orientaciji in lokostrelstvu. V likovni delavnici so izdelovali slike z magneti ter razvijali čut za umetnost. Med delavnicami so potekali vodeno

plavanje, izpopolnjevanje plavalnih veščin ter sprostitevne igre v vodi.

Z ladjo smo se popeljali do Pirana, kjer smo si ogledali značilnosti starega obmorskega mesta in obiskali akvarij.

Pri vseh dejavnostih so naši učenci pokazali veliko zanimanja in bili s strani izvajalcev pohvaljeni za aktivno sodelovanje. Skupina dečkov, ki radi igrajo nogomet, je prišla na svoj račun ob večerih, saj so imeli možnost igranja na lepem nogometnem igrišču z umetno travo.

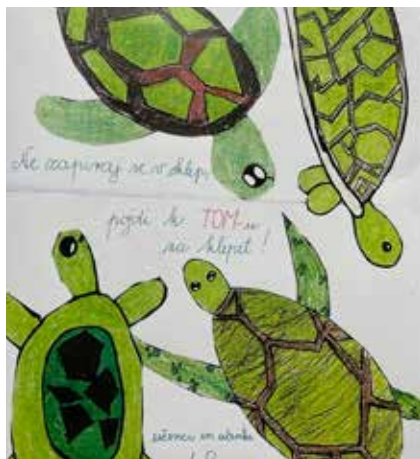
Zadnji dan smo izvedli preverjanje stopnje plavalnih veščin. Vsi učenci so uspešno opravili preverjanje.

Dnevi so nam hitro minili, saj so nas družili delo, zabava, spoštovanje drug drugega in predvsem prijateljsko vzdušje. K temu sta pripomogla še prijetno toplo vreme in lepo bivalno okolje Debelega Rtiča.

Anica Erjavec

TOM potuje, Varno v šolo otroke obiskuje!

TOM je edini splošni telefon za otroke in mladostnike v Sloveniji. Po telefonu, e-pošti in spletni klepetalnici lahko otroci in mladostniki kontaktirajo zaradi katerega koli vprašanja ali težave, od najmanjše do največje. Zato smo letošnji mednarodni dan otroških telefonov, ki ga praznujemo 17. maja, obeležili tako, da informacija o TOM telefonu pride do čim več otrok in mladostnikov.

V ta namen je TOM nahrbtnik potoval po Sloveniji in obiskoval osnovne šole (en nahrbtnik je potoval po eni slovenski regiji). Vsaka šola je 7 dni gostila TOM nahrbtnik, ki je opomnil otroke in mladostnike, da lahko anonimno in brezplačno kontaktirajo TOM vsakič, ko imajo vprašanje ali potrebujejo pogovor. V nahrbtniku so bili fizični in elektronski materiali ter dve »spominski knjigi«, v kateri smo beležili sporočila.

V okviru akcije so zbirali tudi ustvarjalna dela otrok na temo slogana Odgovor je pogovor. Izmed vseh del so iz vsake regije izbrali najboljšo razlago slogana.

Zmagovalni razred goriške regije je bil 4. b razred OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici pod vodstvom mentorice Anice Erjavec.

Avtor

Tudi na naši šoli OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici in z njo na podružnični šoli Vrtojba smo se odločili za sodelovanje v programu Šola sobivanja. V okviru programa **Šola sobivanja**, ki je razdeljen na več projektov, tako je prvi naslovljen **Varno v vrtec in šolo** in ta se deli na tri dele: Začetek šole, Vidnost in varnost v prometu pozimi in Pešci, kolesarji, vozniki skirojev, poskušamo ozaveščati naše učence in učenke glede varnosti v prometu.

O varnosti na cesti smo se pogovarjali že v jesenskem času ob začetku šolskega leta, ko smo z učenci tudi odšli na sprehod v okolico šole in opazovali oznake na cestišču, prometne znake ob cesti in preverjali, kako smo večji pravilnega prečkanja ceste, hoje po prehodu za pešce. Izdelovali smo prometne znake iz papirja, družabne igrice in risali na to temo.

V zimskem času smo zopet izpostavili težavo, kako vozniki avtomobilov težko vidijo pešce, kolesarje in ostale udeležence v prometu, če ti niso pravilno oziroma dovolj vidni. Previdni in vidni pa ne le samo s svojim ravnanjem v prometu, ampak tudi s pravimi oblačili, odsevnimi

telesi, kot so: kresničke, odsevni trakovi, odsevni telovniki, naramnice, jopiči, svetilke, svetla oblačila ipd. Vse to smo prikazovali na likovnih izdelkih – plakatih, lutki, ki smo ji dodali ustrezne dodatke – odsevna telesa, s pomočjo katerih bi bili dovolj vidni in varni. Učenci in učenke 4. in 5. razreda, ki so v podaljšanem bivanju, so tako izdelali lutko, ki so jo poimenovali Jože in ji priskrbeli dodatna odsevna telesa in pripomočke, za katere menijo, da jih potrebuje pešec, če želi poskrbeti za svojo varnost.

V zadnjem delu projekta, ki je potekal v pomladanskem času, pa smo poudarili pravilno opremljenost pešcev, kolesarjev in voznikov skirojev. Pogovarjali smo se, kako moramo poskrbeti za svojo varnost v prometu. Izdelali smo plakat in zemljevid, kje v okolici šole se lahko vozijo učenci in učenke s kolesi in s skiroji.

S takimi in podobnimi projekti poskušamo vplivati na naše učence in učence, da postanejo in ostanejo vidni in varni udeleženci v prometu.

Lara Tavčar

Kako na pediatričnem oddelku pretentamo čas

Šolsko leto se zaključuje, zdi se, da čas res hitro teče, še malo in nastopile bodo počitnice. Pa res čas tako hitro teče? Če vprašate otroke in mladostnike, ki morajo nekaj svojega časa preživeti v bolnišnici, bi o tem vedeli povedati ravno nasprotno. Pa vendar.

Tudi tu lahko za trenutek pretentamo čas. Bolnišnični pedagoški delavci OŠ Ivana Roba smo postali pravi strokovnjaki za to. Nekaj »tehnika«, ki so se izkazale za učinkovite: izražanje na različne načine, od risanja do barvanja, od rezanja do lepljenja, fotografiranja, pisanja. Ustvarjanje ima res čudežno moč. In lego kocke prav tako! Posebno moč prestavljanja v druge kraje in čase pa imajo tudi knjige.

Pomembno popestritev za otroke na zdravljenju predstavljajo obiski različnih skupin ustvarjalcev. Tako jih obiščejo naša »domača« že dalj časa delujoča skupina vzgojiteljic šempetrskih vrtcev Pričarajmo smeh v bolnišničnih dneh, pa Društvo Tačke

pomagačke, Rdeči noski in dijakinja predšolske vzgoje SŠ Veno Pilon Ajdovščina.

Čas pa včasih lahko pretentamo celo z učenjem. Ja, prav ste prebrali. Posebno takrat, ko je učenje zanimivo in izkustveno. Bolnišnična učitelja in vzgojiteljica smo skupaj s SB »dr. Franca Derganca« Nova Gorica pripravili projekt Brez koga bolnišnica ne bi bila to, kar je, pri katerem želimo skozi otroške oči in na enostaven način predstaviti različna področja delovanja in delavce, ki se trudijo, da vse deluje tako, da je za bolnike in njihove svojce najboljšo. Šolski in predšolski otroci na različne načine spoznavajo ta področja, tudi tako, da z njimi izpeljemo poučne delavnice in na koncu pripravimo razstavo, ki jo postavimo na za to določen prostor v pritličju bolnišnice, takoj za vhodom. Razstavljeno gradivo je na ogled za paciente, obiskovalce in vse zaposlene v bolnišnici.

Andreja Krumberger

Slovenska bakla

V torek, 4. junija, smo bili tudi na naši podružnični šoli v Vrtojbi deležni obiska slovenske bakle, ki pred olimpijskimi igrami v Parizu potuje po slovenskih občinah in širi olimpijski duh. Do šole jo je v spremstvu prinesel Miro Vogrič, kjer jo je podal Vojku Orlu, ta pa županu Občine Šempeter-Vrtojba Milanu Turku. Učenci, učitelji, predstavniki društva žena, krajevnega odbora, občine in krajani smo jo pričakali pred šolo in jo pozdravili. Program je obogatil otroški pevski zbor pod vodstvom Tatjane Marvin in spremstvom Katarine Tischer Gregorič na harmoniko. Petra Pia in Mitja sta odigrala partijo v namiznem tenisu in baklo nato odnesla naprej. Učenci, oblečeni v bele majice s sloganom »Imamo olimpijske sanje«, so ji zaželeli srečno pot.

Suzana Koncut

Počitniško varstvo otrok 2024 v organizaciji Zavoda KŠTM Šempeter-Vrtojba

Pripravljeni na najzabavnejše počitnice?

Zavod za kulturo, šport, turizem in mladinske dejavnosti Šempeter-Vrtojba letos zopet organizira nepozabno počitniško varstvo za otroke od 1. do 5. razreda osnovne šole! Pripravite se na pet tednov, polnih avantur, smeha in nepozabnih trenutkov – od 1. julija do 2. avgusta 2024. Vsak dan bo priložnost za novo dogodivščino!

Kaj vse vas čaka?

Športne aktivnosti za mlade junake:

- **Plezanje na umetni steni:** Osvoji vrhove in premagaj izzive!
- **Lokostrelstvo:** Postani pravi Robin Hood!
- **Balinanje:** Tekmuj s prijatelji in pokaži svojo natančnost.
- **Igre z žogo in druge igre na prostem:** Zabava in šport na vsakem koraku.

Kreativne delavnice za male umetnike:

- **Risanje in slikanje:** S čopiči in z barvami ustvari čarobne svetove.

- **Ples:** Pokaži svoje plesne gibe in se zavrti v ritmu glasbe.
- **Umetniški projekti:** Sodeluj v zanimivih ustvarjalnih izzivih.
- **Ure pravljic:** Prisluhni čarobnim zgodbam in se potopi v svet domišljije.
- **Družabne igre:** Preizkusi se v različnih igrah in se zabavaj s prijatelji.

Ne pozabite na izlete!

Organizirani izleti so vrhunec našega programa:

- Obisk bazena z vodnimi igrami: Ohladitev in zabava v vodi!
- Jahanje konjev: Doživi stik z naravo in se preizkusi kot mali kavboj.
- Vožnja z gokarti: Doživi vznemirjenje hitrosti na varnih progah.
- Obisk gasilskega društva v Šempetru pri Gorici: Spoznaj pogumne gasilce in njihovo opremo.

- Krajši izleti v naravo: Raziskuj okolico, opazuj živali in se uči o naravi.

Varno in spodbudno okolje

Naši izkušeni in prijazni mentorji poskrbijo, da se vsak otrok počuti varno in vključeno. Posebna pozornost je namenjena potrebam in interesom otrok, zagotavljamo pa tudi varnost in zdravje skozi celoten program.

Zavod KŠTM Šempeter-Vrtojba komaj čaka, da otrokom omogoči nepozabne in poučne počitnice, polne novih prijateljstev, smeha in neverjetnih doživetij.

Pridružite se nam in doživite najboljše poletne počitnice doslej!

Anica Erjavec

2. koncert mladih šempetrskih glasbenih talentov

V Coroninijevem dvorcu so se 1. marca 2024 predstavili mladi glasbeniki naše občine. Povabilu so se z veseljem odzvali: Vida Lestan – sopran in Gašper Murovec – klavir, Mija Istenič – sopran in Miha Spačal – klavir, Martina Štrukelj – klavir ter Matija Skrt – kitara.

Bili smo priča dovršeni in ubrani interpretaciji mladih pevk, kjer so se srečale klasične in jazz skladbe. Bil je preplet klasične elegance in sodobne energije. Raznolik repertoar sta predstavila pianistka na klavirju in kitarist. Skladba, ki jo je izvajala, je zahtevala odločno drsenje prstov po tipkah, ustvarjajoč melodijo, ki je napolnila dvorano. Roke kitarista pa so se po strunah gibale nežno ter pričarale harmonične akorde.

Vsem nastopajočim je bilo skupno to, da imajo strast in ljubezen do glasbe.

Obiskovalci si bili deležni glasbenega doživetja, ki združuje različne žanre in navdušuje tako ljubitelje klasične kot tudi jazz glasbe. Koncerti, kot je ta, nas spomnijo, da glasba nima meja in da se lahko različni svetovi združijo v harmonično celoto.

Za vse ljubitelje glasbe je takšen koncert priložnost, da se prepustijo čarobnosti vokalov in uživajo v izjemnih nastopih. Skupaj ustvarijo nepozabno glasbeno izkušnjo, ki se vtisne v srca občinstva.

Kulturno umetniško društvo Šempeter želi še naprej predstavljati mlade glasbene ustvarjalce, saj se zaveda, da s svojim delovanjem ohranja tradicijo glasbenega ustvarjanja občine.

*Tanja Lestan,
KUD Šempeter*

Zlata glasbeno-tekmovalna nedelja

V nedeljo, 5. maja 2024, smo imeli pevci in pevke Mladinskega zbora Šempeter-Vrtojba zahtevno nalogo. Z raznolikim zborovskim programom smo nastopili na 12. Mednarodnem tekmovanju Città di Palmanova, kjer smo žirijo in poslušalce popeljali v čarobni svet glasbe in raznovrstnih melodij. Taktirko je prevzela zborovodkinja Mojca Maver Podbersič, na cajonu nas je spremljal naš zvesti tolkalec Tian Zorn, črno-bele tipke smo zaupali Emi Ptičak, s solistično točko pa sta se pri pesmi Baba yetu predstavila Klara Pregelj in Matej Turk, pri pesmi Marko skače pa je bila ta vloga zaupana Martini Štrukelj in Matevžu Podbersiču.

Z glasbeno-pevskim programom smo se kasneje predstavili tudi na tamkajšnjem trgu, s čimer smo pevsko obarvali popoldan mimoidočim ter kasneje tudi proslavili odličen dosežek, prejeli smo namreč zlato priznanje. Z rezultatom smo izjemno zadovoljni, sedaj pa se že pripravljamo na nove glasbene dogodivščine!

Mojca Maver Podbersič

Revija pevskih zborov 2024

KŠTM Šempeter-Vrtojba je tudi letos poskrbel za pravo pomladno glasbeno poslastico! V Mladinskem centru Vrtojba je 10. maja 2024 potekala tradicionalna revija pevskih zborov z navdihujočim naslovom S pesmijo v pomlad. Večer je bil poln melodij, ki so obiskovalce popeljale v svet glasbene harmonije in sproščenosti.

Na odru se je zvrstilo kar osem različnih pevskih zborov, ki so navdušili publiko s svojo energijo in čudovitimi glasovi. Najmlajši so bili člani Mlajšega otroškega pevskega zbora Mehurčki OŠ Ivana Roba, ki so s svojo prisrčnostjo stopili srca vseh prisotnih. Sledili so jim nadobudni pevci Otroškega pevskega zbora podružnice OŠ Vrtojba in Otroškega pevskega zbora OŠ Ivana Roba, ki so s svojim petjem napolnili dvorano z veselim vzdušjem.

Mladinski pevski zbor OŠ Ivana Roba je pokazal pravo mladostno energijo, medtem ko sta Mešani pevski zbor Vrtojba in Mešani pevski zbor Ciril Silič Vrtojba s svojimi harmoničnimi izvedbami prikazala, kaj pomeni pravo zborovsko petje. Mladinski zbor Šempeter-Vrtojba je navdušil s svojo inovativnostjo, Učiteljski pevski zbor OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici pa je poskrbel za čudovit zaključek večera.

Vzdušje je bilo naravnost čarobno, saj so pevce spremljali klavir, harmonika, glineni ptički in druga ljudska glasbila, ki so dodala tisto pravo, domačo noto. Pesmi, tako ljudske kot avtorske, so zvenele naravnost čudovito in ustvarile nepozabno glasbeno doživetje.

Prijetno druženje in glasba sta popestrila spomladanski večer ter obiskovalcem podarila nepozabne trenutke. To je bil večer, ko je glasba združila vse generacije in napolnila srca s toplino in z veseljem. Resnično, s pesmijo v pomlad!

KŠTM

Koncert za mir

V soboto, 8. junija 2024, je na Travniku v Gorici zadonela pesem okrog 700 glasbenikov, ki so z glasbo pozvali k miru. Glasbeni dogodek, ki je nastal v pričakovanju na EPK 2025, je organiziral zbor Coro del Friuli Venezia Giulia z zvezo USCI ter JSKD, območno izpostavo Nova Gorica. Na koncertu smo pod taktirko priznanega angleškega skladatelja Johna Rutterja poustvarili njegova dela.

Angleški skladatelj John Rutter v današnjem času velja za enega najbolj plodovitih in najpogostejše izvajanih zborovskih skladateljev. V njegovem bogatem opusu prevladujejo skladbe s sakralno vsebino, najpogostejše v maternem, angleškem jeziku. Čeprav v današnjem času glasba lahko izrazi marsikaj: ritem, zvočnost, obliko, strukturo, Johna Rutterja odlikujejo lepe in bogate melodije ter čiste in tople harmonije. Najpomembnejšo vlogo ima zanj melodija, saj ponese vsebino in sporočilo besedila neposredno v srce poslušalca.

Tokratno sporočilo smo zbrani množici na Travniku ponesli zbori iz Italije in Slovenije, med njim tudi Mešani mladinski zbor Šempeter-Vrtojba. S pesmijo smo želeli sporočiti, da bi bil Roter lahko vsak dan poln harmonije, če bi bili ljudje uglašeni sami s seboj in svetom. Ne bi bilo vojn in ne bi bilo več meja.

Čarovnija glasbe, ki smo jo začutili na sobotnem dogodku, bo za vedno ostala v naših srcih kot tudi skladateljeva pripravljenost deliti svoje misli in avtograme z nami.

Mojca Maver Podbersič

Gozdna zgodba ali Erna Sorči

Erna Sorči je plesno-glasbena predstava, ki povezuje društva. Je predstava, ki je poučna, preprosta in pomembna za čas, ki ga živimo, za čas, ko dirjamo drug mimo drugega, in čas, kjer smo sami sebi prepomembni.

Ravno sprejemljivost in pomembnost posameznika so poučno in preprosto vodilo. Osnova zgodbe je tekst izpod peresa Ervina Sorča, barvite ilustracije pa so plod dela njegovega sina Naceta Sorča.

Ker je zgodba predružačena, pa vendar nosi osrednje sporočilo, smo se imenovanima z naslovom hudomušno opravičili.

Člani Folklornega društva Gartrož smo kot nosilec projekta k sodelovanju povabili Mešani pevski zbor Vrtojba, Godalni kvartet Nova Nova Gorica ter že stalne goste – uporabnike VDC Nova Gorica.

Čudovite in čutne ljudske pesmi so preko stiliziranih priredb in grl pevcev solistov ter zbora zvene

čutno in doživeto. Mnogo dela in mnogo ur se je obrestovalo, saj udeleženci projekta nismo, kot Trnuljčica, prespali vaj in napotkov. Z delom smo vsa društva povezana zajadrala v kreativne vode. Kostumska podoba, improvizacija, gibanje po odru so bili zborovski izzivi. Projekti, ki so letna stalnica folklornega društva, povezujejo. Na odru smo vsi enaki, vsi pomembni. Predstava lahko v celoti uspe le ob povezanosti in delavnosti vseh.

Velika dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž je bila 6. aprila dvakrat napolnjena. Odziv obiskovalcev je božajoč in ušesom prijeten.

Cankarjanska vdanost v usodo, v miselnost, da se danes nič ne da, nič ne izplača, je zmotna.

Skozi pripoved dreves, kjer teče govor o pomembnosti iglavcev in listavcev, se mlada duša in starejša pamet srečata ravno v tistem delu, ki potrjuje razmišljanje, da brez nič ni nič, brez dela ni jela, da se brez muje niti čevelj

ne obuže, predvsem pa da en kresilni kamen naredi iskro, ogenj pa samo več od njih.

Skozi življenje prepogosto hodimo samozagledani v lastno bit, bolečino ali všečnost, pozabljamo, da je članstvo v določenih društvih pomembno, saj nam le-ta pomagajo pri izpolnjevanju določenih želja, spregledamo pa pomembnost ostalih, ki zadovoljijo ostale, pa vendar so tudi ti ostali del naše družbe.

Drevesa in živali v gozdu so dojeli pomembnost, nastopajoči tudi. Gledalci s svojimi vmesnimi aplavzi, s svojo odzivnostjo pa očitno tudi.

Če smo s svojo predstavo odkrili novo ozvezdje, ki se mu preprosto pravi – povezanost, je to največ, kar smo lahko storili.

Na odru smo si eden drugemu pitali dušo in uživali v vsakem trenutku predstave.

Hvaležni smo za nerazdeljenost na barvo kože, občine, članstvo v društvih, predvsem pa medgeneracijsko povezovanje.

Erna Sorči ne bo na seznamu vatikanskih čudežev, bo pa tam nekje, na toplem, v nas.

Marija Kapušin

Koncert »Pesmi, ki ne smejo v pozabo«

Društvo upokojencev Šempeter pri Gorici je v soboto, 25. maja 2024, na dan mladosti, organiziralo v dvorcu Coronini koncert z naslovom »Pesmi, ki ne smejo v pozabo«. Nastopila je ženska vokalna skupina Zimzelen Nova Gorica, ki poje pretežno partizanske, domoljubne in narodne pesmi. Pod vodstvom umetniškega vodje Uroša Ceja nas je popeljala v čas naše mladosti. V prijetnem vzdušju smo uživali ob poslušanju odlično odpetih pesmih.

Člani društva upokojencev dajemo velik poudarek medgeneracijskemu sodelovanju in to smo tudi tokrat potrdili. Gost večera je bil sedmošolec Osnovne šole Ivana Roba harmonikaš Tinai Marc Baša. Očaral nas je z igranjem, tako da se nismo mogli zadržati. Dvorana je oživila v petju in ploskanju v ritmu zaigranih pesmi. Bravo Tinai!

Koncert smo zaključili z našo »primorsko himno« Vstajenje Primorske. Poslovili smo se veseli in mladostni, saj smo preživeli lep večer, ki so nam ga pričarale »Zimzelenke« s svojim sproščenim nastopom in z ubranimi glasovi.

Darja Furlan

Ilustracije Simone Žagar na ogled v Galeriji Zagon

Junija so bile v Galeriji Zagon v Šempetru pri Gorici predstavljene izbrane ilustracije Simone Žagar iz Ljubljane. Na razstavi, ki jo je organiziral Klub Zagon, se ilustratorka predstavlja drugo leto zapored. Tokrat pa so v sklopu razstave pripravili še povezovalni dogodek v Krajevni knjižnici Šempeter, kjer je sredi junija potekala predstavitev izbranih odlomkov iz knjig dveh piscev, Karmen Vidmar in Gorana Gorjupa, oba iz Nove Gorice, za katera Simona zgodbe ilustrira od leta 2017.

Simona Žagar se je z ilustracijo otroške književnosti prvič srečala leta 2013 v okviru projekta Z domišljijo na potep, ki ga je vodila založba Smar-Team iz Bevk pri Ljubljani. Leta 2012 je bila v okviru delovanja omenjene založbe izdana

Ilustracije v Galeriji Zagon.

njena prva ilustrirana slikanica z naslovom P kot Polonca. Do sedaj je z ilustracijami sodelovala pri trinajstih knjigah.

Simona, kako nastanejo vaše ilustracije in iz kje črpate navdih?

Ilustracija nastane iz poteze tiste prve preproste črte, iz katere se kasneje rodi pravljичni junak ali čudežna dežela, ki ne pozna meja. Slika kot medij spada med tiste povezovalne kulturne elemente, ki presegajo jezikovne prepreke. Narava je naša učiteljica v najrazličnejših pomenih in tako so moje najzgodnejše slike nastale ob posnemanju narave – za katero sem imela srečo, da je obkrožala okolico mojega doma – še predno sem prestopila prag katere od slikarskih šol ali tečajev. Kasneje sem se v izobraževalnem smislu primarno usmerila v jezikoslovje.

David Verlič

Ilustracija Simone Žagar (Rakec Rodolfo in morska katastrofa), razstavljena v Galeriji Zagon.

Photo action po izboru Maše Lancner v Galeriji Zagon

Kolaž nekaterih razstavljenih fotografij, avtorji od levo zgoraj: Tomaž Lipicer, Denisa Kesten, Dejan Gregorič, Jerneja Kraigher, Nastja Štemberger, Suzana Uršič, Dora Verlič, Renato Maffi, Sanja Kotnik, Ksenija Vogrinc, Greta Adamlje, Mojca Lipicer Stantič in David Verlič.

V šempetrski Galeriji Zagon je bila do začetka junija na ogled fotografska razstava skupine Photo action. Predstavljenih je bilo 27 del po izboru fotografkinje Maše Lancner, ki je o razstavljenih fotografijah povedala:

»Avtorji so poskrbeli za pester nabor podob, ki obsega od pokrajin in detajlov do (avto)portretov. Pri izboru del sem se odločila za diptihe oz. triptihe, skozi katere se gledalec dotakne avtorjevega sveta – bodisi fizičnega, ki ga obdaja, ali avtorjevega osebnega.«

Skupina Photo action bo letos praznovala peto obletnico delovanja

in je vseh teh letih redno razstavljala. Letos so bila njihova dela v sklopu projekta Art Zagon predstavljena mesečno na štirih lokacijah v Šempetru pri Gorici, Novi Gorici in Gorici (IT). Razstavljali so tudi v novogoriškem lokalnu Gallus, avgusta pa se s poletno razstavo vračajo v Galerijo Zagon. Septembra bodo njihove fotografije na ogled tako v Parku Pečno v Kanalu kot v Hotelu Sabotin v Solkanu.

Razstava v Galeriji Zagon je potekala v sodelovanju Kluba Zagon iz Šempetra pri Gorici z vrtojbensko izpostavo zavoda iManalAB.

Nadja Uršič

ŠEMPETER IN VRTOJBA V PRIHODNOSTI

Mlade do 12 let vabimo k sodelovanju na likovnem natečaju Šempeter in Vrtojba v prihodnosti, ki ga organizirata Klub Zagon in iManalAB!

Bomo v mestih imeli futuristične stavbe? Se bomo prevažali po zraku?

Uporabite domišljijo in upodobite svoje ideje kakor si želite!

Na papir velikosti A4 narišite, kako si predstavljate naše okolje čez 50 let!

Prejeta dela bomo objavili na naši FB strani <https://www.facebook.com/KlubZagon>. Izbrana dela pa bomo postavili na ogled v šempetrski Galeriji Zagon!

Risbe pošljite v digitalni obliki na e-mail: klub.zagon@gmail.com ali jih osebno oddajte v Foto atelje Liquid sky,

Cesta prekomorskih brigad 20, Šempeter pri Gorici, do 31. avgusta 2024.

Gigo de Brea v Coroninijevem dvorcu.

David Verlič

Gigo de Brea predstavil slike v Šempetru pri Gorici

Akademski slikar Gigo de Brea se je konec aprila s slikarsko razstavo Pozne pokrajine prvič predstavil v avli dvorca Coronini v Šempetru pri Gorici. V juniju pa so bila njegova dela predstavljena v sklopu projekta Art Zagon na štirih lokacijah v treh krajih: Novi Gorici, Gorici (IT) in Šempetru pri Gorici v Krajevni knjižnici Šempeter. Oba dogodka je organiziral šempetrski Klub Zagon.

Gigo de Brea se je rodil leta 1963 v Mariboru, diplomiral pa je leta 1987 na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, smer slikarstvo. Pri svojem delu uporablja izključno oljne barve na platnu večjih formatov. Živi in ustvarja na Krasu, kjer je pred dvajsetimi leti, po potepanjih po kraških hribih, začel ustvarjati zanj značilne pokrajine, ki so bile na ogled v Šempetru pri Gorici. Seveda je bil Kras samo zadnja točka njegovega navdiha, vse se je začelo med njegovim obiskom Barcelone, od

koder je bil doma njegov ded. Tam je spoznal poezijo katalonske pesnice Anne Dodas y Noguer (1962–1986), ki ga je takoj pritegnila. Ob branju njenih pesmi je začutil skladnost pesniških metafor s svojimi podobami vulkanskih pokrajin.

Med sprehodi okoli Trstelja so ga navdušile erozija skal in texture kraške pokrajine, ki so vplivale na njegovo osebno interpretacijo naslikanih vedut. Kot sam pravi ni zavedno posnemal kraške pokrajine, ampak je le-ta organsko povezana z njihovo formo.

Zadnjih pet, šest let slika vsak dan. Njegov delovni proces se začne, ko na okvir napne platno. Biti mora napeto kot boben, nato nanese barvno podlago, v katero doda pigment, saj ne mara beline, tako da mora imeti njegovo platno nek barvni ton. Ustvarjalni proces traja več dni, najprej nalaga na platno barve, nato

jih odvzema. Zanj je to notranji boj, mešata se konstrukcija in destrukcija, dodajanje in odzemanje. Rad vidi, da je slika kaotična, ker ima tako več izhodišč za nadaljevanje in iskanje optimalnega končnega rezultata.

Četudi gledalec prepozna v njegovih slikah pokrajine, so zanj bolj bistvene barvne harmonije in forme. Všeč mu je organska črta, sedaj ga ravna črta sploh ne zanima, četudi se je po šolanju na akademiji nekaj časa ukvarjal s kubizmom in so bile takrat njegove poteze zelo geometrične. Tudi pri uporabi barv se ne navezuje na barve prisotne v naravi, temveč te izbere glede na razpoloženje. Tako niha med intenzivnimi hladnimi in živahnimi toplimi barvami.

David Verlič

Srečko Fišer: Nagrada tantadruj za življenjsko delo 2024

Srečko Fišer že več kot štiri desetletja sooblikuje podobo gledališča kot lektor, prevajalec in avtor dramskih besedil. Največ je seveda ustvarjal v novogoriškem gledališču, kjer je bil do nedavnega zaposlen kot lektor, bil tudi umetniški vodja in dragocen dramaturški sodelavec, v vseh slovenskih gledališčih pa igrajo njegove odlične prevode tako sodobnih kot klasičnih iger iz italijanskega, angleškega in francoskega jezika. Zadnji, *Mnogo hrupa za nič*, je že njegov petinštirideseti prevod dramskega besedila, ob tem pa je prevedel še vrsto pomembnih proznih del in poezijo štirih literarnih velikanov, Tassa, Shakespeara, Michelangela in Petrarce. Med njegovimi dramskimi deli izpostavimo veličastno zgodovinsko fresko *Medtem po motivih romana Prima Levija*, nagrajeno s Smoletovo nagrado za najboljšo dramsko besedilo, dramizacijo *Tistega lepega dne po*

noveli Cirila Kosmača, ki je bila ena največjih gledaliških uspešnic takrat še Primorskega dramskega gledališča, ter samosvoje sprepletene dvodelno igro *Pogovori, samogovori*, tudi po motivih in besedilih Cirila Kosmača.

Ustvarjanje Srečka Fišerja je odlično tako na polju literature kot gledališča, pomenljivo intenzivno pa na njunem stičišču. S poglobljenimi jezikovnimi, umetnostnimi in humanističnimi znanji ter sposobnostjo prepričljivega posredovanja svojih izkušenj in teoretičnih razmislekov je kot lektor sooblikoval številne izvrstne predstave novogoriškega gledališča. Njegove pretanjene in hkrati konceptualno osmišljene gledališke lekture bi bilo ustrezneje označiti kot jezikovno dramaturško svetovanje. S posebno ljubeznijo pa se je ukvarjal prav z uveljavljanjem primorskega dialekta in vzpostavljanjem njegovega pomena, saj »dialekt ni le ornament«, ampak »bivanjska podlaga človeka«.

Srečko Fišer je obogatil in še bogati ne samo primorski, temveč slovenski gledališki prostor z izstopajočim intelektualnim duhom in hkrati pretanjenim čustvovanjem, dožemanjem in razumevanjem življenja, usod posameznika in skupnosti. In pristopa tako k posamezniku, ki tiho bere sam zase, kot h gledališkemu občinstvu, ki hrepeni po kolektivni katarzi. Njegovo kreiranje literature, izvirne in prevodne, ter štiri desetletja prizadevanj, da se v gledališču misel čim ustrezneje transformira v zvočno podobo, si zagotovo zasluži tudi priznanje v obliki nagrade tantadruj, poimenovane po literarnem junaku njemu tako ljubega primorskega avtorja.

Člani žirije za nagrado za življenjsko delo so Marij Čuk (predsedujoči), Vesna Humar in Alen Jelen.

Dogajanje v Krajevni knjižnici Šempeter

Radovedni Bralci na placu

18. maja 2024 smo se Bralci na placu, bralna skupina v Krajevni knjižnici Šempeter, odpravili na literarni izlet v Trst. Bralci smo delček duše Trsta spoznavali v romanih: Marija Čuka *Črni obroč*, Fulvia Tomizze *Frančiška*, Renata Ferrarija Murva *Fabianijevih*, Dušana Jelinčiča *Bela dama Devinska* in Šepet nevidnega morja, dvanajst tablet svinca. Ob občudovanju arhitekturnih in umetnostnih biserov smo bili pozorni na sledi Slovencev, ki že stoletja sooblikujejo tržaški mestni prostor.

V letošnjem šolskem letu so za pestro dogajanje v Krajevni knjižnici Šempeter poskrbele dobrosrčne prostovoljke.

Pravljice bogatijo otrokovo domišljijo

V čarobni svet domišljije naše najmlajše popelje pravljíčarka Neda Mikuž, članica Društva upokojencev Šempeter pri Gorici. Letošnjo pomlad so otroci prisluhnili predvsem pravljicam rojakinje Anje Štefan: *Medved in klobuk*, *Bobek in zlate kokoši*, *Zajčkova hišica*. Otroci iz vrtčevskih skupin so obiskovali pravljíčne urice tudi dopoldan. Navdušenje otrok je vselej izjemno, saj dobra pripovedovalka Neda poskrbi, da vsaka pravljica zaživi v najlepši luči.

Veselite se učenje italijanščine

Tečaj italijanščine je izvajala učiteljica Haideja Černe, ki je ure italijanščine prostovoljno namenila otrokom. Skupina osnovnošolcev je spoznala, da je lahko učenje poučno, zanimivo in zabavno. Svoje zanimanje, veselje in željo za učenje italijanščine so

nekateri potrdili z izbiro neobveznega izbirnega predmeta v šoli.

Likovna doživetja

Otroke je ob sproščenih in ustvarjalnih doživetjih vodila v likovni svet akademska slikarka in vzgojiteljica predšolskih otrok Darija Gordić Milinković. Ustvarjalne delavnice smo organizirali v sodelovanju z MDPM za Goriško. Najmlajši se jih radi udeležijo, saj spodbujajo njihovo ustvarjalnost, likovni čut in motorične spretnosti.

Želim vam lepo poletje tudi v družbi dobrih knjig.

Alenka Purkart,
višja bibliotekarka

O možu, ki je sadil drevesa

Živimo v svetu in času, ki ni svetel, ampak je poln negotovosti, strahu, pomanjkanju smisla. Kako se vsak izmed nas odziva na ta čas?

Se vdam v usodo in dopuščam, da me tok življenja brezsmiselno vlačí iz dneva v dan ali se uprem toku in sem sprememba za drugačni svet. Se vam zdi nemogoče? Se sprašujete, kaj lahko naredi posameznik?

»Iz malega raste veliko. Zrno na zrno pogača, kamen na kamen palača,« so znali povedati že naši modri predniki.

O tem spregovori zgodba z naslovom *Mož, ki je sadil drevesa*, ki jo je napisal francoski pisatelj Jean Giono (1895–1970), v slovenščino pa sta jo prevedli Polona Abram in Suzana Koncut. Pripoveduje, kako lahko čisto majhno, preprosto, vztrajno in nesebično delo enega samega človeka prispeva k dobremu.

Zgodba govori o preprostem pastirju Elzéardu Bouffierju in se dogaja med letoma 1910 in 1945 v Provansi. V iskanju vode pripovedovalec po naključju naleti na pastirja, ki mu ponudi vodo in ga povabi v kočo, z izžarevano preprostostjo pa pritegne njegovo pozornost. Pastir se je odločil

za samotno življenje po izgubi žene in sina in ko je spoznal, da okoli njega primanjkuje dreves in posledično pokrajina izumira, se je odločil, da bo situacijo korenito spremenil. Od takrat naprej je neprestano sadil drevesa in s tem nova življenja. Svet, v katerem je živel, ni bil idiličen. V vaseh okrog njegove samote so živeli oglarji. Življenje je bilo trdo. V nihanju med upanjem in obupavanjem so se izrodile tudi najbolj trdne vrednote. Ženske so v sebi kuhale prikrite zamere. Razsajale so epidemije samomorov. Družine je vedno bolj razjedala sebičnost.

Pastir pa se kljub tragediji v njegovem življenju ni vdal obupu. Živel je v kamniti hiši, ki jo je popravil z lastnimi rokami. Vse v njej je bilo urejeno. Zvečer, ko so bile ovce v staji, je vzel majhno vrečo in iz nje stresel želode. Nadvse pazljivo je odbiral dobre od slabih. Ko je bil kupček dovolj visok, jih je razporedil v skupine po deset. Ponovno je vsakega pozorno pregledal in izločil manjše plodove in tiste z razpokami. Ko je našel sto brezhibnih želodov, je končal. Drugi dan je odgnal ovce na pašo, pustil pri njih psa, sam pa je sadil drevesa. In tako dan za dnem, leto za letom. S svojo vztrajnostjo in z močno voljo mu je uspelo ljudem pokloniti košček tako potrebne in zelene sreče.

Telesna in moralna moč enega samega človeka je bila dovolj, da je iz puščave vzniknila ta Kanaanska dežela in kadar o tem premišljuje, se mi zdi človekova usoda kljub vsemu čudovita. Če pa upoštevam še stanovitno širino duha in nepopustljivo velikodušnost, ki sta bili potrebni za tak uspeh, me napolni brezmejno spoštovanje do tega starega, neukega kmeta, ki je uspel tako dobro opraviti to delo, vredno Boga samega.

Peter Abram, akademski slikar in kipar, je ob bok Gionejevi pripovedi postavil barvne lesoreze, ki

osvetljujejo in nadgrajujejo bogato sporočilnost besedila. (Maruša Avguštin)

Osrednji lik je sicer izmišljen, zgodba pa je lahko povsem realna in ima korenine v pisateljevem življenju.

Takole pripoveduje:

»Ko sem imel pet ali šest let, sem spremljal očeta na njegovih sprehodih. V žepu je imel majhno vrečko, v kateri so bili želodi.

Na določenih gričevnatih predelih, na terasah, na razglednih točkah, v dolinicah, ob izvirih, vzdolž pešpoti je moj oče s palico naredil jamico in položil vanjo želod ali dva ali tri ali štiri. Razvrščal jih je v gruče, v kvadrate ali v obliki križa. To je bilo najino največje veselje: veselje, ko sva sadila, in veselje, ko sva si predstavljala, kako bo narava odgovorila na najino preprosto dejanje. Med ustvarjanjem novih nasadov sva obiskovala še tiste iz prejšnjih let. Od desetih posajenih želodov je vzklikl eden. To je bilo dobro razmerje. Kakšen vik in krik je bil, kadar sva odkrila, da je eno izmed najinih semen zraslo v krepko drevesce.«

Pisatelj o svojem delu pravi: »Začel sem pisati in takoj sem pisal za življenje, ves svet bi rad opijanal z življenjem. Hotel bi, da bi življenje zakipelo kot hudournik ter se zagnalo ob vse trpe in obupane ljudi, jih oblilo s sadovi radosti in jim pognalo rožnato kri v obraz.«

Zgodba *Mož, ki je sadil drevesa* nam je lahko spodbuda, da postanemo sadilci. Sadilci upanja. Živimo vsak dan tako, da bo zaradi nas svet lepši in svetlejši.

Marta Premrl

Slovenska bakla na poti do Pariza tudi skozi našo občino

Foto atelje Pavšič Zavavlav

V torek, 4. junija 2024, je slovenska bakla na poti do Pariza, kjer se bodo 26. julija začele igre XXXIII. olimpijade moderne dobe, obiskala tudi našo občino. Od Doma upokojencev Vrtojba je njena pot tekla po Ulici 9. septembra do Podružnične šole Vrtojba, kjer je bil postanek s kratkim programom vrtojbenskih učencev. Baklo je tu sprejel Blovdkov nagradjenec Vojko Orel in jo predal županu Milanu Turku. Skupaj sta jo nato predala naprej športnikom in športnicam ter številnim članom športnih klubov in društev, ki so kot nosilci bakle pri dogodku sodelovali. Baklina pot se je tako po nekaj menjavah nadaljevala ob Ulici 9. septembra do Mladinskega centra v Vrtojbi. Od tam je bila bakla prepeljana do kontejnerja sončne elektrarne pred avtocestnim nadvozom, kjer so jo naprej odnesli športniki po Ulici Polje in do Športnega centra Šempeter-Vrtojba. Od tu je pot tekla po Ulici Polje in naprej po Vrtojbenski cesti do začetka Ulice Nikole Tesle, po Ulici Andreja Gabrščka, mimo OŠ Ivana Roba Šempeter pri Gorici, mimo pošte v Šempetru, Trga Ivana Roba in po stari strugi Vrtojbice do šempetrskega Športnega parka, kjer se je baklin postanek v naši občini zaključil. Bakla je tudi pri nas, tako kot povsod

po Sloveniji, kamor je prišla, simbolično prebujala jekleno voljo in širila olimpijski duh, povezovala ljudi z vseh koncev in navduševala vse udeležence trimesečne poti.

Vsi sodelujoči učenci podružnične in matične osnovne šole, člani klubov DLT Filipides, NTK Vrtojba, Lokostrelskega kluba Gorica, Kotalkarskega kluba Kristal, DEŠ Fleš, Kluba Zagon, Folklornega društva Na placi, Motokluba Kavalir, Društva žena Vrtojba, Karitas Šempeter in Bogdan Kragelj so zopet pokazali neomajen športni duh, saj nam je malo zagodel dež, kar pa seveda ni bila nobena ovira.

Mateja Poljšak Furlan

Foto atelje Pavšič Zavavlav

Odličen začetek sezone 2024 za ekipo Mrevlje Racing

Po dolgem zimskem odmoru se je dirkaška sezona začela tudi za ekipo Mrevlje Racing. Med zimo je ekipa obnovila dirkalnik, dodelala motorno elektroniko ter nabavila nov specifični dirkalni menjalnik. Tako se je ekipa aprila odpravila na prvo dirko državnega prvenstva v rallycrossu v Logatec z namenom testiranja novitet na vozilu ter nabiranja dirkaških kilometrov.

Že na prostih treningih je Jan Mrevlje pokazal, da se bo ta vikend boril za najvišja mesta v diviziji 1. V nadaljevanju je stopnjeval tempo in čase na krog do finalne vožnje. Tam ga je čakal dvoboj s klubskim kolegom iz vrst AMD Gorica Aljoša Makarovičem s strupenim Yugom. Prvi dvoboj je zmagal Jan, nato je Aljoša izenačil, v tretjem dvoboju pa je Jan pritisnil še bolj ter premagal Makaroviča za pičle

1,1 sekunde ter tako zmagal v svoji skupini oz. v diviziji 1.

Že maja pa se je začelo tudi državno prvenstvo v rallyju. Prva dirka je bila v Ajdovščini na tradicionalnem Rally Vipavska Dolina. Na sporedu je bilo 10 hitrostnih preizkušenj v dolžini 130 kilometrov. V petek popoldne se je odvila tradicionalna hitrostna preizkušnja v središču Ajdovščine, kjer so morali tekmovalci prevoziti cca 3,5 kilometre v zelo ozki in zaviti progi. Jan in Manuel sta dosegla 2. čas v diviziji 1 ter tako odločno začela dirko. Sovoznik Manuel Šavli se je kot novinec v dirkalnem vozilu hitro otresel začetne treme ter suvereno oddelal prvi »brzinc«.

V soboto se je rally nadaljeval s hitrostnimi preizkušnjami Predmeja, Višnje in Manče s slovitimi ovinki pred vasjo Velike Žablje, vse tri preizkušnje so se ponovile trikrat. Na Hp Predmeja 1 sta Jan in Manuel dosegla 2. čas, nato pa zmagala ostali dve Hp Višnje 1 in Manče 1. Tako sta prvi krog preizkušenj vodila za 18,4 sekunde med 26 posadkami.

V drugem krogu sta Jan in Manuel še bolj stopnjevala tempo ter na slovitih Žabljah celo zmagala s prednostjo 9,1 sekunde; navkljub »slow puncture«. Na enem od ovinkov sta preveč odločno šla noter ter prebila gumo, a vseeno povečala vodstvo na 41 sekund.

V tretjem krogu se je posadka odločila samo nadzorovati veliko prednost, ki sta jo imela, in tako varno pripeljati na cilj, kjer je bila končna prednost 25 sekund, a dovolj za prvo zmago na državnem prvenstvu v diviziji 1.

Ekipa se bo sedaj malce odpočila in se pripravila na nadaljevanje državnega prvenstva v rallyju – konec junija se bo namreč odvijal Rally Železniki.

Mrevlje Racing team

Zgodovinska sezona za Namiznoteniški klub Vrtojba

Poleg izjemne srebrne medalje Sare Tokić na evropskem prvenstvu mlajših članic so igralci Namiznoteniškega kluba Vrtojba v sezoni 2023/2024 dosegli kar 15 medalj na državnih prvenstvih (od tega 7 naslovov državnih prvakov).

Šolsko leto se končuje, z njim pa še ena, zgodovinsko uspešna sezona za Namiznoteniški klub Vrtojba. To leto so zaznamovali številni uspehi, saj se poleg srebra na evropskem prvenstvu v klubu lahko pohvalijo s kar 15 medaljami na državnih prvenstvih Republike Slovenije, od tega s sedmimi zlatimi.

Prvi izjemen uspeh je prinesla Sara Tokić, ki je na evropskem prvenstvu za mlajše članice (to je kategorija do 21. leta starosti) v ženskih dvojicah prišla do srebrne medalje in to pri le 17 letih. Konec januarja se je s slovensko reprezentanco odpravila v Skopje, kjer je v dvojicah moči združila z Romunko Luciano Mitrofan. Po zmagi nad tretjimi nosilkami turnirja v osmini finala sta se po dveh napetih tekmah prebili v veliki finale, kjer sta ju premagali aktualni svetovni mladinski podprvakinja, Bianca Mei Rosu in Elena Zaharia. V klubu so na Sarin uspeh zelo ponosni, Sara pa se že pripravlja na julijsko mladinsko evropsko prvenstvo.

Sezono državnih prvenstev so igralci začeli konec januarja, ko je v Lučah potekalo kadetsko ekipno državno prvenstvo. Vrtojbenska ekipa je v postavi Aleksandar in Filip Miščević in Mitja Erzetič osvojila odlično tretje mesto. Prve tri ekipe so se znašle v t. i. krogu, v katerem so imele vse ekipe enako število zmag in porazov, po seštevkcu zmag pa so fantje potegnili najkrajšo in zasedli še vedno odlično tretje mesto. Dva tedna kasneje, v začetku februarja, so se fantje odpravili na novo ekipno državno prvenstvo, tokrat v Izolo. Kadetom se je pridružil še Aleks Ušaj in ekipa je zasedla končno peto mesto. Za las, s 4 : 5, so fantje izgubili proti

kasnejšim dobitnikom bronastega odličja, NTS Mengeš, in tako ostali brez polfinala.

Pred posameznimi državnimi prvenstvi se je zvrstila kopica odprtih turnirjev. Na tretjem OT za članice je Sara zmagala in to z le dvema izgubljenima setoma, na tretjem OT za kadete sta Filip in Mitja zasedla 3. mesto, Sara pa je slavila tudi na drugem OT za mlajše članice.

V odlični formi so se igralci NTK Vrtojba nato odpravili na državna prvenstva. Prvo je bilo najprestižnejše, člansko, ki je konec marca potekalo na Otočcu. Sara je na njem še enkrat več navdušila, saj je postala dvakratna članska državna prvakinja, v posamezni in v kategoriji dvojic v paru z Ano Tofant. Zlata posamična medalja na članskem prvenstvu se ji je nekaj let izmikala, zato je bilo veselje ob zmagi še toliko večje. Z njo je Sara tudi zaključila svojo zbirko zlatih medalj na državnih prvenstvih. Pri vsega 17 letih se tako lahko pohvali,

da je zmagala v prav vseh kategorijah, od mlajših kadetinj do članic. Na poti do naslova je premagala številne reprezentančne kolegice in izgubila vsega tri sete. Omeniti velja tudi lep uspeh Gaje Mavri, ki se je v mešanih dvojicah v paru z Žigo Kristjanom Žigonom uvrstila na peto mesto in za las zgrešila polfinale. Na istem državnem prvenstvu je potekala tudi podelitev priznanj najboljšim igralcem v pretekli sezoni 2022/2023, kjer je Sara prejela kar štiri priznanja, in sicer posebno priznanje za srebrno medaljo na evropskem prvenstvu in priznanja za najboljšo mladinko, mlajšo članico in članico v lanski sezoni.

Sledilo je za NTK Vrtojba najzlahtnejše prvenstvo, in sicer kadetsko. Najbolj se je izkazal Aleksandar Miščević, ki je v vseh treh kategorijah (posamezno, dvojice in mešane dvojice) osvojil srebrno medaljo. V posamični konkurenci je premagal drugega kadeta sezone Aleksa Koželja in osvojil izjemno drugo mesto. Mitja Erzetič je postal državni prvak v moških dvojicah, potem ko je v finalu z Urbanom Jancem premagal Filipa in Aleksandra, ki sta klubu prinesla dve srebrni odličji. Ekipni uspeh je z dvema bronzastima medaljama dopolnila Petra Pia Fornazarič, ki je medalji osvojila v kategoriji ženskih dvojic in mešanih dvojic.

Na državnem mladinskem prvenstvu je Sara znova prišla do dvojne krone, in sicer posamične in v kategoriji dvojic s Polono Horvat. V kategoriji mešanih dvojic je osvojila srebrno medaljo. Z odličnimi predstavami so se izkazali tudi Aleksa Ušaj, ki je prišel med najboljših 16, in kadeti, ki so osvojili kar nekaj uvrstitev med najboljših osem. Na zadnjem državnem prvenstvu za mlajše člane in članice je Sara še enkrat več dokazala svojo premoč, saj je slavila tako v posamični kot tudi v kategoriji dvojic, tokrat z Blažko Harkai.

Aprila so se zaključila tudi ligaška tekmovanja. Ženska ekipa je v postavi Eva Cerkvanič, Tina Mozetič in Petra Pia Fornazarič v najmočnejši, prvi ligi za ženske osvojila končno šesto mesto in sezono zaključila z zmago v primorskem derbiju proti NTK Arrigoni iz Izole. Mladinska ekipa, ki nastopa v tretji ligi za moške, se je odlično borila, prikazala velik napredek in zasedla končno četrto mesto.

Sezona se je končala s tekmovanji top 8. Na mladinskem topu je Aleksandar osvojil srebrno medaljo v tretji kakovostni skupini, na članskem topu je Gaja zmagala v drugi kakovostni skupini, na kadetskem pa je Petra Pia osvojila izjemno srebrno medaljo v najmočnejši, prvi kakovostni skupini.

Uspehom Namiznoteniškega kluba Vrtojba ni videti konca, saj njeni člani in članice iz tekme v tekmo navdušujejo na državnih in mednarodnih tekmovanjih. Državna sezona se končuje, vrtojbenski reprezentanti pa se s Saro Tokić na čelu že pripravljajo na poletna tekmovanja. Glavni cilj bo julijsko mladinsko evropsko prvenstvo v švedskem mestu Malmö. Državna sezona se bo nadaljevala jeseni. V klubu se veselijo izjemnih uspehov, v svoje vrste pa vabijo vse mlade in mlade po srcu, da se jim pridružijo in se naučijo vseh trikov najhitrejšje igre z žogo. (Kontakt: 040 221 452 – Miroslav Tokić ali prek družbenih omrežij Facebook/Instagram na strani Namiznoteniški klub Vrtojba).

Tina Mozetič

Članice Društva žena in deklet Šempeter so zavihale rokave, saj so v sklopu že skoraj tradicionalnih velikonočnih delavnic svoje ideje prelile v venčke ter namizne aranžmaje, kjer so pri izdelavi uporabile tako naravne kot umetne materiale. Vendar so članice letos ustvarjale tudi drugačno vrsto aranžmajev – starinski stol, mizico s čajnikom ter dve lestvi so okrasile v pomladnem duhu s pridihom velikonočnih praznikov. Pripravile so tudi sestav iz lesenih gajb, kjer so domovale kokoške in petelin.

Nekatere izmed njih so postavile na ogled v sklopu razstave, ki so jo slavnostno otvorili v torek, 26. 3. 2024, v Coroninijevem dvorcu v Šempetru. Otvoritev so popestrili učenci OŠ Šempeter in Vokalno-instrumentalna skupina Sanje.

Mateja Leskovec, Društvo žena in deklet Šempeter

Dom starejših občanov Vrtojba je v sodelovanju s ŠK Nova Gorica v Vrtojbi organiziral **ekipno šahovsko prvenstvo Goriške za DSO**. Na pobudo DSO Vrtojba so se udeležile tri ekipe, in sicer Medic Hotel iz Renč, Dom upokojencev Petrovo Brdo z dvema ekipama in seveda domačin DSO Vrtojba. Igralo se je po Krožnem ali Bergerjevem sistemu, vsak z vsakim, ki daje realne rezultate, še posebej, ker so ekipe igrale dvokrožni sistem. Čas za premišljevanje je bil omejen na 15 minut brez dodatka za vsakega igralca. Po odigranih **6 kolih** je s 15,5 točke zmagala ekipa iz **DSO Vrtojba** v postavi Jovan Petrovič, Alojz Canjko, Silvij Knap, **2. mesto** je osvojil **Medic Hotel Renče** v postavi Dean Trojer Smrečnik, Branko Spasojevič, Aleksander Cvetanović z 10 točkami, **3. mesto** je doseglo **Petrovo Brdo 2** v postavi Peter Benedičič, Vilijan Leban, Damijan Rijevec z 9 točkami in **4. mesto** je doseglo **Petrovo Brdo 1** v postavi Marjan Jevnikar, Jože Štremfelj in Marjan Oblak z 2,5 točke. Prva ekipa je prejela pokal, 2. in 3. uvrščena ekipa diplome. Osebe DSO Vrtojba je pred, med in po tekmovanju poskrbelo za gostitve, da smo se udeleženci turnirja imeli prijetno in turnir zaključili v priskrbenem vzdušju.

Vilijan Leban

23. maja smo bili povabljeni v Pevmo na prireditev, organizirano v poklon padlim za svobodo. Program so oblikovale kitaristke, članice društva UNITRI iz Nove Gorice, in sicer na pobudo kitaristke in tudi članice našega društva Gabrijele Vidmar iz Pevme.

S pozdravnimi besedami so ob spomeniku poudarili pomen upora Slovencev onstran meje predstavniki številnih organizacij in društev z obeh strani. Po kratkem programu ob spomeniku smo šli na pokopališče in se poklonili spominu na prvo bolničarko na tem območju in tudi širše – Angelo Boškin. Izvedeli smo tudi zgodovino postavljanja spominskega obeležja vsem padlim Slovencev iz teh krajev.

Zadnja postaja te res zanimive prireditve je bila kapelica na poti proti Sabotinu, ki so jo obnovili sami krajan. Vso pot pa sta nas spremljali pesem in glasba.

Tudi tokrat smo srečanje zaključili ob veselem druženju in dobri pašti ter ugotovili, da je postalo sodelovanje društev z obeh strani zelo tesno, prijetno in ustvarjalno.

I. Konič

Moto klub Kavalir Šempeter-Vrtojba že vrsto let ob začetku moto sezone izvede in opravi za člane kluba varno vožnjo. Namen te akcije je, da člane seznani z morebitnimi novostmi v prometu, prav tako pa tudi opozori na nevarnosti, ki se pojavljajo v prometu. Varno vožnjo smo tako izvedli v mesecu aprilu, in sicer z vožnjo v javnem prometu.

Člani smo se letos udeležili tudi več srečanj, ki so potekala na območju Primorske, prav tako pa tudi tradicionalnega blagoslova v Cerkvjenjaku. Kot prejšnja leta smo bili tudi letos izredno lepo sprejeti v Moto klubu Slovenske gorice – Cerkvjenjak.

Da pa ni delovanje moto kluba samo vožnja z motorjem, ampak tudi organizacija raznih prireditev, smo v goste v mesecu maju povabili ljubitelje kabriolet vozil iz Slovenije. Obiskali so nas na »placu« v Šempetru, kjer smo jih simbolično pogostili. Za tem smo jih z motorji pospremili do spomenika na Cerje, kjer so imeli ogled.

Letos Moto klub Kavalir praznuje deseto obletnico ustanovitve. Ustanovljen je bil 30. junija 2014 in glej, praznovanje sv. Petra je prav tako na isti datum. Tega dne bo tako moto klub praznoval tudi obletnico in organiziral blagoslov motorjev. Seveda praznik sv. Petra ne bo samo v organizaciji moto kluba, ampak v sodelovanju s Krajevnim odborom Šempeter in Društvom žena in deklet Šempeter.

Upam, da se bomo praznika udeležili v čem večjem številu.

Dominik Hanžič

AVTOR: ROKA ROKA	AVTOR: ROKA ROKA	AVTOR: ROKA ROKA	AVTOR: ROKA ROKA	AVTOR: ROKA ROKA	AVTOR: ROKA ROKA	AVTOR: ROKA ROKA	AVTOR: ROKA ROKA	AVTOR: ROKA ROKA	AVTOR: ROKA ROKA
PROPERA	PROPERA	PROPERA	PROPERA	PROPERA	PROPERA	PROPERA	PROPERA	PROPERA	PROPERA
Š	E	S	T	I	L	O			
A	L	M	E	M	A	R			
B	E	R	L	I	N	A			
L	A	T	O						
O	N	H	A	R	Z				
S	N	O	B	N	I	L			
C	V	E	T	L	I	Č	N	I	A
H	E	L	I	O	S	K	O	P	A
A	L	A	R	M	A	T	A	I	R
R	E	M	A	S	L	A	S	T	E
L	B	N	I	K	O	S	T	I	S
I	L	A	G	O	V	O	R	Č	T
Z	A	M	O	L	K	P	O	M	I
E	G	I	D	A	D	O	B	A	I

V naše uredništvo je tako po pošti kot tudi po elektronski pošti tokrat prispelo 21 križank, ki smo jih dali v košaro in izžrebali srečneža, ki od Občine Šempeter-Vrtojba prejme knjižno nagrado. Tokrat je bila sreča na strani Monike Zarič, ki ji iskreno čestitamo. Nagrado lahko prevzamete v glavni pisarni naše občine. Vam, drage brale in bralci, pa vabilo k reševanju nove križanke in srečno!

Uredništvo

Rdeči kristali na prvi nastop z borelo, po 60 letih pa na zaključni koncert

Arhiv članov Rdečih kristalov

Pust v Šempetru je bil odskočna deska. Kostume jim je oblikoval prof. Vladimir Hmeljak.

Če si pač ne moreš kupiti bobnov, tolčeš po kartonasti škatli od pralnega praška. In če do koncertne dvorane nimaš prevoza, naložiš inštrumente na »borelo« in jo z mopedom vlečeš do Bilj. Taki so bili glasbeni začetki najstnikov iz Vrtojbe, glasbenih zanesenjakov, ki so v naslednjih desetletjih skupaj odigrali na stotine koncertov. Med člani skupine ponovno brbota in se stopnjuje vznemirjenje, saj se bliža zadnji nastop, ki ga Rdeči kristali ob svoji 60-letnici napovedujejo petega oktobra v domači Vrtojbi.

Ko se danes srebrnolasa družčina zbere v garaži **Nika Janaškoviča**, ki kot edini od prvotne zasedbe še vedno aktivno nastopa z bas kitaro, se med prigodami in spomini na prve vaje in šolske plesje še vedno iskri. »S sosedom harmonikarjem, ki me je učil igranja kitare, sva nastopala po gostilnah in na porokah. Ob večerih sem sam sedel pred hišo ter preigral in prepeval dalmatinske pesmi. Pridružila sta se **Karlo Batistič** in **Benjamin Ličer – Beno**,« pripoveduje Niko. Zbrali so se pri stari opekarni. Beno in Niko sta igrala kitaro, Karlo pa ni znal nobenega inštrumenta, imel pa je občutek za ritem, zato so določili, da bo bobnar. Ko so presodili,

da zvenijo »še kar všečno«, so želeli ustanoviti ansambel, a se je zataknilo pri financah. 12- oziroma 13-letnim sošolcem se je kljub praznim žepom nasmehnila sreča.

Učiteljica jih je postavila na čelo pustne povorke v Šempetru in od tistega prvega javnega nastopa leta 1964, ko so nadvse ponosno paradirali po ulicah, so neustavljivo korakali naprej od odra do odra, na pavzo so pritisnili le med služenjem vojaške dolžnosti. Sprva so si nadeli ime **The lovers**, a so si nato raje izbrali slovensko poimenovanje in se prekrstili v Kristale, ker pa je že obstajala skupina s tem imenom in je v zraku visela tožba, so dodali še »rdeči«, izbira barve je zgolj naključna.

Nastopi Rdečih kristalov so se vrstili na vrtu šempetrske Lipe, redni gostje so bili na šolskih in dijaških plesih, ob njihovi glasbi so se vrteli od Brd do Zatoľmina skoraj vsak konec tedna. Kot vsak resen bend so dobili tudi svojega managerja. To vlogo je prevzel **Viktor Špacapan**. Skozi leta so člani odhajali in prihajali, tako so del te 60-letne avanture tudi Emil Martinuč, Marjan Leban, Franc Cvelbar, Anton Prinčič, Stane Pahor, Dušan Maraž,

Stojan Ristovski – Riki, Albin Benedetič, Vlado Cukijati, Drago Lisac, Silvan Šuligoj, Mauro Deferrri in drugi.

S poslovilnim koncertom v Mladinskem centru Vrtojba se bodo vrnili na kraj, kjer so vadili, le da takrat brez ogrevanja in z električno napeljavo, ki je napajala eno žarnico. Pravi podvig so bili ojačevalci zvoka. »Pri sosedu smo si od pihalnega orkestra izposodili 30 let stare bobne, ki so zamenjali kartonaste škatle. Akustične kitare smo sami ozvočili, tako da smo nanje namestili manjši magnet. Ko sem v reviji Arena zagledal oglas za električno kitaro z ojačevalcem, nas je ponjo peljal Žarko Budal; in morda smo mu še dolžni za bencin. Emilov nono pa nam je dal kredit za nakup,« opisuje Viktor izžive na poti do inštrumentov, s čimer želi poudariti, da je z voljo in željo tudi iz nič moč zgraditi velike stvari.

»Ko smo tik pred božičem z borelo in s tomosom Danila Cijana zvlekli vso opremo do dvorane v Biljah, smo pričakovali, da nam bodo dekleta vneta ploskala, a smo čakali in čakali ... Obiskovalce na našem prvem nastopu smo lahko prešteli na prste, saj nismo vzeli v obzir, da je adventni čas,« se še vedno z nekoliko grenkim priokusom spominja Viktor. Logistika je terjala nemalo naporov, zlasti v časih, ko so bili še brez voziškega izpita. »Živo imam pred očmi zelen kombi, s katerim nas je Tihomil Peloz večkrat prevažal na razne nastope. Vso opremo in še sami smo se strpali v predel za tovor, kjer smo sedeli kar na zabojih za zelenjavo. Nekoč pa smo drugega Vrtojbena, Frančka Kovačiča, izprosili, da nas je s svojim fiatom 615 peljal na učiteljske v Tolmin. Bilo je mraz, mi pa pod platneno streho. Inštrumente smo pokrili s cerado in še preden smo prispeli do predora v Rožni Dolini, smo izgubili činelo,« zmaje z glavo in se smeji eni od številnih dogodivščin.

Ko so Rdeči kristali prerastli začetniške tegobe, so glasbena prizorišča osvajali kot za stavbo. »Leta 1969 sem prvi iz benda šel v vojsko, a smo se po dveh letih zopet sestavili kot trio z Benom in s Karlom, nato se nam je pridružil še kitarist Dušan Maraž. Kakega pol leta smo vsak petek in soboto igrali v Park hotelu, kjer smo spremljali pevca Vladimirja Samca.« Karlo pa je pristavil, da so skoraj do zore redno nastopali tudi v gostilni pri Bavdažu v Vrhovljah.

Koncerti so se še zgostili, ko so se v nekoliko spremenjeni zasedbi vrnili v novogoriški hotel Park in tam na vrtu poleti zabavali goste; sprva od petka do nedelje, nato pa so bili Rdeči kristali v priljubljeni kavarni na sporedu čisto vsak dan, razen ponedeljkov, cela tri leta. Preigravali so zimelele melodije, priljubljene domače in tuje popevke, od dalmatinskih do italijanskih in uspešnic v angleškem jeziku, nikoli pa se niso spoprijeli z ustvarjanjem avtorske glasbe.

Niko s ponosom pripomni: »Spremljali smo ikone takratne slovenske pop scene. Z nami so peli legendarni Marjana Deržaj, Elda Viler, Branka Kraner, Sonja Gaberšček, Irena Kohont, pa Ivo Mojzer, Edvin Fliser, Braco Koren, Jože Kobler, Nino Robič in še bi lahko našteval. Poleg njih je kot humoristka v vlogi Marice Hrdalo nastopala Nela Eržišnik.« V trenutku stresejo nekaj njenih šal, ki so očitno ostale žive tudi po več desetletjih, kot da se stari prijatelji še vedno družijo na plesišču. To ni bil digitalni svet, zato so jim omenjene zvezde vnaprej po pošti poslale kasete, tako da so se Rdeči kristali na podlagi posnetkov naučili posamezne skladbe za skupni nastop.

Igranje na šolskih in dijaških plesih od Goriške do Tolmina je bilo na rednem sporedu.

Poslušali so jih med drugim tudi v Lipici, na Lokvah, v ajdovski Planiki in v Argonavti – na mestu današnje Hitove Perle – kjer so poprijeli za inštrumente in mikrofona že ob 18. uri in jih odložili ob 22. uri – in to vse dni v tednu. Ob tem ne skrivajo, da je bil tak ritem precej naporen, saj so podnevi opravljali vsak v svojo službo, vmes pa se še enkrat do dvakrat tedensko zbrali na vajah, a jih je gnalo predvsem veliko veselje do glasbe.

Poti so jih skozi leta odpeljale na različne konce, tako da se je leta 2010 njihova skupna zgodba izpela, potem ko so bili z različnimi člani stalnica na številnih odrih skoraj pol stoletja, a se z njih nikoli niso uradno poslovili. V Niku Janaškoviču je že nekaj let tlela želja po zaključnem koncertu, ki se je vnela, ko sta se ponovno srečala z »direktorjem« Viktorjem, kot ga kolegi še danes hudomušno naslovijo. Vsestranski ustvarjalec **Bojan Maraž** jih je že obiskal s kamero, tako da bo zgodba Rdečih kristalov oživila tudi

v polurnem dokumentarnem filmu. Repertoar skladb »iz tistega časa« še oblikujejo, odločeni pa so že, s katero ga bodo sklenili. S tisto, ki jim je dala vetra v krila. Tako kot na pustni povorki pred 60 leti tudi **v soboto, 5. oktobra** letos, ne bo manjkala Roža na vrtu zelenem cvete. Gotovo bo zvenela drugače kot takrat. Kako, se pridite sami pričati.

Kristina Furlan

**RDEČI
KRISTALI**
60
let

5. oktobra bodo še zadnjič stopili skupaj na oder v MC Vrtojba.

Eden od množice nastopov v hotelu Park, kjer so spremljali tudi najbolj zvaneča imena slovenske glasbene scene.

Ljudje so mi bili zelo naklonjeni

Ali veste, kdo je in koliko je star najstarejši moški prebivalec Slovenije? Veste, kje živi? Vam povem? To je monsinjor Aleksander Lestan, duhovnik, ki je 14. maja praznoval 105 let. Zivi v Petrovem domu v Sempetru pri Gorici. Obiskala sem ga in z njim pokramljala. Sprejel me je gospod, ki ne kaže svojih let. Njegov obraz izžareva milino, vedrino, spokojnost, dobrodušnost.

Jubilanta sta obiskala in mu zdravja ter še veliko lepih let v krogu prijateljev voščila tudi župan Milan Turk in podžupan Ivo Podbersič.

Gospod Lestan, 14. maja ste praznovali 105 let, že skoraj 82 let ste duhovnik. Kako gledate na to?

Na to sem ponosen. Se mi zdi nekaj dobrega. So dogodki, ki jih je vredno naglašati.

V kakšni družini ste odrasčali?

Izhajam iz Mirna pri Gorici, kjer je bila slavna čevljarška zadruga. Od tod izvirajo starši, njihove korenine pa naj bi bile v Furlaniji. Moj tata je bil sin čevljarja, njegova mama pa je kot dojilja potovala v Egipt, kakor je bila takrat navada, da bi si tako prislužila primerno količino denarja za gradnjo čevljarne Lestan v Mirnu, zato je mamo videl šele, ko je imel že devet let, oče pa je gradil čevljarško delavnico doma. Ko se je začela prva svetovna vojna, je čevljarška zadruga prevzela izdelavo čevljev za vojašnico, zadrugo pa so prenesli na Štajersko, zato so se cele družine selile, med

njimi je bila tudi moja mama s celotno družino očetovih staršev in lastnega brata. Z otroki se je preselila v Rečico ob Savinji, kjer sem bil rojen kot prvi otrok Alojza Lestana in Kristine Dreossi. Ko so zaradi vojne izpraznili ves ta teritorij, so očeta moje matere poslali v Italijo, ker je bil Italijan. Tako so razbili družine. Ob koncu vojne se je oče vrnil iz Rusije in se je družina Lestan vrnila v Miren, kjer je bilo vse izropano in uničeno. Med vojno so podrli našo čevljarško delavnico, ki je bila že pokrita in skoraj končana. Izgubili smo vse. Kot malega otroka so me prinesli v Miren, kjer sem odrasčal. Mojega očeta so Nemci zajeli ob zasedbi tega območja in poslali v Dachau. Oče je bil prej nemški vojak in ko je prišel v koncentracijsko taborišče, so iskali tolmača. Znal je nemško in tako se je rešil. Doma smo molili vsakdanje molitve, ki smo se jih naučili moliti z mamo. Ministrant pa nisem mogel biti, ker smo stanovali daleč stran od župnijske cerkve.

Kako so vas vzgajali? Je šiba pela novo mašo?

Vzgoja ni bila stroga. Za kakšno neumnost pa je pela šiba. Kakšno neumnost sem naredil z drugimi, ne sam. Starši so nam dali za popotnico, naj se imamo radi in si pomagamo.

Kdaj se je v vas pojavila želja, da postanete duhovnik?

To se je pojavilo, ko sem bil še majhen.

Končali ste pet let ljudske šole v Mirnu. Šolanje ste nadaljeval v Torinu in bogoslovje v Gorici. 1942 ste imel novo mašo. V mašnika vas je posvetil goriški nadškof Margotti. Kako se spominjate nove maše?

Spominjam se jo kot nekaj lepega, velikega, veličastnega, brez zunanjega juhuhu.

Duhovniška pot vas je vodila od Idrije prek Velikih Žabelj in Prvačine do Črnič.

Delo duhovnika mi je bilo prijetno. Duhovniška leta so bila lepa. Ljudje so mi bili zelo naklonjeni.

Rad sem delal z otroki. (Oči mu kar zažarijo).

Rad sem duhovnik, ker vem, da to ni samo ideal, temveč dejstvo zgodovine človeštva na tem svetu. Vključeni smo v Božji načrt, ki ga ne ali pa ga slabo razumemo. Pa je šlo vsa ta leta. Duhovnik je služabnik evangelija.

Biti duhovnik ne pomeni, da izvršuješ kaj izrednega, ampak da lepo spoveduješ, skušaš pomagati ljudem, ki so v stiski, poučuješ tiste, ki so morda napačno poučeni; da ne delaš nobene prisile, pustiš svobodo, miriš, tolažiš, krščuješ, poučuješ krščanski nauk; da se zanimaš za bogoslovne vede, moliš, delaš pokoro in nekega dne prej ali slej umreš in prideš v večnost.

Kaj vam pomaga, da ob vsem ostanete vedri?

V veliko tolažbo mi je, da imam brevir, ki je tiskan, lahko pa ga tudi poslušam, ko sem utrujen. Mislimi moramo tudi, katerega drevesa sadimo. Moj oče je bil veseljak. Moraš imeti tudi v genih nekaj tega poleg

vere. Ko pride težko, ne obupaš, ampak se obrneš na tistega, v katerega veruješ: »Gospod, v tvojih rokah sem. Gospod Bog, sprejmi me, če je to zadnji moment.« Vesel si lahko tudi v solzah. To je pa Božji dar, da ti Bog da en tak ocvirek in te spravi v solze od ganotja v zavesti ponižnosti, da zaupaš Bogu in se mu prepustiš v naročju Matere. Če smo deležni kakšne izredne milosti, pa se zahvalimo Bogu. Največ zaslužnja imamo, kadar se zjokamo in rečemo: »Moj Bog! Ti me vidiš. Ti poznaš vso resnico.«

Ali lahko daste kakšen nasvet, kako dočakati tako starost?

Čakaj Božjega usmiljenja. (Se nasmehne hudomušno.) Bog že ve, zakaj je tako. Držal sem se načela, da nisem prosil za to in ono. »Gospod Bog, ti veš, kaj je zame dobro, to mi daj,« sem ga zmeraj prosil. Do zdaj je držalo. Česa bi se bal, če je Bog z menoj.

Pred tremi leti pa ste prišli v duhovniški dom. Kakšno je življenje v domu?

Skrivnostno, ker nikoli ne veš, kaj te čaka. Tu v domu je nekaj dobrega. Smo skupaj. Je naše življenje nekako prepleteno s spomini na preteklost, na mladost in sedanjost.

Gospod Lestan, hvala vam za vaše delo, za vaš zgled in naj vam bo dobro v družbi vaših sobratov, upokojenih duhovnikov koprške škofije ob skrbi vsega osebja v domu.

Marta Premrl

Moje veselje je veselje do kmetije

Na domačiji, sredi cvetja in zelenja v Ošlju 3 živi Emil Merljak. 90 let je dočakal in jih proslavil v družbi najdražjih in prijateljev.

Recept za ta častitljiva leta

Delo je recept. Jaz sem delal zunaj, na kmetiji vsa leta. Pa domača hrana.

Življenje z naloženim desetim križem

Jaz se že počutim dobro, zdravstvene težave mi ne pustijo, da bi bil hitrejši. Moram hoditi počasi. Delal bi še, če bi šlo. Sedaj bolj počivam.

Živi skupaj s sinom in snaho, pogreša pa ženo. Kot rdeča nit se skozi pogovor plete misel na ženo Idarko. Z veliko ljubezni govori o njej, o njenem delu z otroki v Stari gori, o delu na kmetiji, ki ga je opravljala poleg službe.

Brez žene sem, sem sam. Spat grem sam, vstanem sam. Prej je bilo drugače. Manjka mi. Skupaj sva bila več kot 62 let. Sva se razumela. Je pa tako, vsak mora malo pomolčati, da gre naprej. Kar vzameš, tisto moraš držati.

Dva otroka sta se nama rodila. Sedaj se veselim treh vnukov in treh pravnukov.

Pri vzgoji sem bil bolj popustljiv. Nisem udaril otrok. Sem si zadal, da ne bom kričal na otroke in jih ustraševal.

Sin mi je rad pomagal pri delu na kmetiji. Doma si je ustvaril družino in skupaj z ženo skrbila za lep dom in domačijo.

Mladost

Smo stara šempetrska družina. Med prvo svetovno vojno je bila naša hiša porušena in po vojni so jo ponovno zgradili, večjo kot prej. Je pa moja mama, ko se je priženila, rešila hišo pred stečajem. Imeli smo polno štalo živali. Prej smo vse obdelovali z voli, sedaj pa s traktorji.

V naši družini sva bila dva otroka. Rojen sem v času italijanske okupacije. Nekaj časa sem hodil v italijanski vrtec in tri leta v italijansko šolo. Učila nas je zelo hudobna učiteljica, ki ni marala Slovencev. Po svobodi pa me je mama ponovno vpisala v prvi razred slovenske šole.

Po kapitulaciji Italije so prišli Nemci. Takrat je bilo zelo hudo. Zbežali smo z doma v Ločnik k bratu našega sosedu. Potem smo dobili drugo hišo, kamor smo prepeljali tudi živali. Nemci so bili v Šempetru, v župnišču in v cerkvi in še v eni hiši takoj za mostom. Tam sta bila dva topova in so streljali na Mark, kjer so bili partizani. Tudi v župnišču so bili topovi.

Takrat pa je bilo hudo. Bili smo brez očeta, ker so ga Italijani poslali v t. i. battaglione speciali. Po kapitulaciji Italije je prišel v ujetništvo k Američanom. Vrnil se je po končani drugi svetovni vojni.

Igre

Igrali smo nogomet. Naša žoga je bil napihnjen prašičji mehur. Igrali smo na travniku, kjer je sedaj plinska postaja.

Delo

Ko sem imel 10 let sem že kar delal. Očeta ni bilo, ker so ga odpeljali Italijani. Že prej sem ga rad gledal, kako obrezuje trte in vederjuli. To mi je prišlo prav, ko sva morala to delo opraviti sama z mamo. Tudi kuhal sem, če mame ni bilo doma. Pa češnje sem obiral. Po 15. letu pa je bilo dela še več.

Učenje

Učil sem se instrument. Igral sem saksofon in klarinet. Igrali smo v Šempetru za praznike, v bolnico smo šli. Šest nas je bilo v skupini.

V Šempetru je bila tudi godba na pihala.

Že takrat je bilo tudi praznovanje pusta. En dan prej so hodili po hišah, kaj nabrali in praznovali.

Od mesarja, ki je hodil k nam, sem se naučil ubivanja prašičev. Sprva sem mislil, da bo samo za domače potrebe, potem se je to razširilo in sem to delo opravljal 50 let. Če kdo ni mogel plačati, je prišel pomagat.

Kmetija

Ko sem prišel od vojakov, smo začeli z vzgojo zelenjave, prej pa je bila bolj vzreja živali. Spomladi smo imeli po pet do šest ton spomladanske solate, paradižnike, radič. Preden smo prišli do teh ton smo posejali dobro seme,

posejali smo eno lantano. To se je po potrebi redčilo. Po prvem novembru se je sadilo, spomladi se je moralo opleti in pognojiti z gnojnico, konec aprila, prve dni maja se je pobiralo. Vozili smo v zadrugo. Tako je bilo vedno delavno. Plačilo pa je prišlo, ko je prišlo. Kdor je bil pri prvih, je dobil dobro plačano, potem pa je bilo plačilo komisijsko. To pomeni, da so znižali ceno in plačali glede na ponudbo.

Radič smo želi na roke, pripeljali domov, ga očistili, oprali in odpeljali v prodajo. Čistili smo tudi do polnoči. Pa je še kdo prišel in smo se vmes kaj pogovorili.

Delali smo vsi pri hiši. Medsebojno smo si pomagali. Jaz sem eni ženi preoral njivo, ona je prišla pomagat žet radič.

Prodajali smo v Italijo, kar se je le dalo in ko je bilo to dovoljeno. Tako smo dobili kakšno liro in si tam kupili stvari, potrebne za življenje.

Je bilo treba delati, da si preživel. Dosti na roke.

Gojili smo krizanteme, kale, hijacinte.

Moje veselje je veselje do kmetije.

Sedaj pa ne kaže dobro za delo na kmetijah. Zemlja je preveč pri tleh. Mogoče bodo še prišli časi, ko bo treba delati. Sedaj greš v trgovino in kupiš vse. Zemlje ne mara nihče videti. Vsak ima svojo plačo, pokojnino. V življenju je treba vse potrpeti. Večkrat je lahko slabo. Če je človek zdrav, je vse v redu.

Odhajam z obiska in razmišljam. Koliko truda, dela, vztrajnosti, iznajdljivosti je šlo skozi delovne roke vse njegove družine v to zemljo, da je obrodila sad in preživela družino. In koliko ljubezni do zemlje! »Kajti nič, prav nič ne zraste brez ljubezni,« pravi pisateljica Bina Štampe Žmavc.

Marta Premrl

Aritmija – nepravilen srčni utrip

V torek, 23. aprila 2024, je Društvo upokojencev Šempeter pri Gorici organiziralo predavanje na temo Aritmija – nepravilen srčni utrip. Pred predavanjem so bile izvedene medicinske meritve krvnega tlaka, holesterola, EKG-ja in gleženjskega indeksa.

Po meritvah nam je prim. dr. Herbert Bernhardt, specialist kardiologije in interne medicine, predstavil vzroke in načine zdravljenja aritmije – nepravilnega srčnega utripa.

Pozdravljeni, dr. Bernhardt. Ste specialist kardiologije in interne medicine. Ste tudi predsednik podružnice Društva za zdravje srca in ožilja za Severno Primorsko. Kaj pomeni, »ko srce bije po svoje«? Vzroki, da občutimo tak nemir v sebi?

Vzrok za nemir je lahko motnja v srčnem ritmu. Srce lahko utripa prehitro, prepočasi ali pa neredno. Lahko pa gre za kombinacije: prehitro in neredno, prepočasi in neredno. Kako pa to občutimo, je odvisno od vsakega človeka posebej. Veliko ljudi nepravilnosti srčnega utripanja, če niso skrajne, sploh ne občuti.

Kaj pomeni atrijska fibrilacija?

Atrijska fibrilacija je medicinska diagnoza. Pomeni pa, da električni dražljaj, ki je osnova normalnega srčnega ritma, ne nastaja več v točno določenem centru v srcu, pač pa izven tega centra.

Kdo vse je ogrožen? Starost, dednost, življenjski pogoji, geografska lega?

Vse naštetu je pri oceni nevarnosti za pojav atrijske fibrilacije pomembno. Če pa skušam po pomembnosti vzroke in nevarnosti uvrstiti, je na prvem mestu hipertenzija, sledijo pa: kronična bolezen ledvic, srčno

ima ob začetku močno pospešen utrip (150–180/min). Če bolnik točno ve, kdaj se je hitro utripanje pojavilo in če je to znotraj intervala 48 ur in srčne votline ob ultrazvočnem pregledu niso povečane, se odločimo ali za infuzijo zdravila ali pa za elektrošok (elektrokonverzijo).

Kaj pa posegi? Kje vse se izvajajo in kdaj je potrebno, da se odločite za poseg?

Eden izmed posegov je elektrošok. Drugi poseg pa se imenuje ablacija, ki je lahko radiofrekvenčna ali pa krioablacija. S tem posegom z določenim katetrom (žičko) vstopimo preko dimeljske vene (žile dovodnice) v srce, poiščemo pravo mesto, za katerega vemo, da povzroča atrijsko fibrilacijo, in ga zabrazgotinimo. Izvajamo ga takorekoč v vseh starostnih obdobjih (no, pri starosti med 70 in 80 let moramo dobro utemeljiti indikacijo za poseg). Za poseg se odločimo po natančni predhodni diagnostični obdelavi. Oceniti moramo, ali bo bolnik res pridobil na kvaliteti življenja po posegu. Zaenkrat imamo v Sloveniji 3 centre, kjer opravljajo ablacije: UKC Ljubljana, UKC Maribor, bolnišnica Izola.

Uspešnost posega in zapleti?

Uspehi so odlični, preko 80 %. V preostalih primerih pa ablacija ni uspešna in je stanje takšno, kot je bilo pred posegom. Lahko pa je »preučinkovita« in je potrebna vgradnja srčnega vzpodbujevalca.

Hvala dr. Bernhardtju za izčrpne odgovore. Dr. Bernhardt spada med tiste zdravnike, ki vedo, kaj je Hipokratova prisega. Je zdravnik in človek, ki je nesebično vdan humanitarnim ciljem medicine.

Haideja Černe

popuščanje, sladkorna bolezen, koronarna bolezen, kronični bronhitis in nočne predolge pavze dihanja med spanjem. Demografski obremenilni dejavniki so: starost, bela rasa, moški spol, nizek socioekonomski status. Omeniti je treba še razvade: debelost, kajenje, alkohol, preintenzivno treniranje, sedeč način življenja – premalo gibanja.

Kateri so najpogostejši znaki?

Najpogostejši znak je nereden srčni utrip oziroma nereden pulz, če si ga otipamo. Ostali znaki pa so odvisni od osnovnega vzroka atrijske fibrilacije. Če gre za hipertonijo, je povišan krvni tlak, če gre za diabetes, je povišan krvni sladkor. Pri koronarni bolezni čutimo prsno bolečino ob naporu. Bolnik je lahko omotičen, zniža se mu sposobnost fizičnega napora, brez njemu pravega vzroka se zaduha pri manjšem naporu kot poprej.

Kako ukrepati?

Ko začutimo neredno utripanje srca, je treba takoj k osebnemu zdravniku. On bo napravil EKG posnetek in potem odločil, kako naprej. Če bolnik nima osebnega zdravnika, naj gre na urgenco.

Kaj pa občasna atrijska fibrilacija?

Občasna atrijska fibrilacija je lahko ponavljajoča se atrijska fibrilacija, ki ji je vzrok obolenje srca ali pa tako imenovana osamljena (lonely) atrijska fibrilacija, pri kateri ne gre za evidentno obolenje srca in je pogosta pri mladih.

Kdaj je potrebno zdravljenje?

Osnovni pristop je, da zdravimo takrat, ko bolnik čuti težave.

Kako poteka?

Atrijsko fibrilacijo zdravimo z zdravili ali pa z določenimi posegi.

Kaj pa nevarnosti oziroma zapleti?

Najbolj se bojimo možganske kapi. Ne vemo točno, koliko časa je potrebnega, da se v srcu ob aritmiji naredi krvni strdek. Zato takoj, ko zdravnik postavi diagnozo atrijske fibrilacije, izpolni 2 vprašalnika. Enega, da oceni teoretično nevarnost možganske kapi, z drugim pa oceni nevarnost krvavitev, če bo bolniku predpisal zdravilo proti strjevanju krvi. Ko si na ti dve vprašanji odgovori, bolniku predpiše ustrezno zdravilo.

Ali bolnik lahko živi z atrijsko fibrilacijo?

Bolnik lahko živi takorekoč povsem normalno z atrijsko fibrilacijo. Je pa res, da je maksimalna sposobnost fizičnih obremenitev za 10 do 20 % zmanjšana. Vendar ljudje ne živimo pod maksimalnimi fizičnimi obremenitvami. Za običajne obremenitve pa ni večjih razlik.

Kam naj se bolnik obrne, ko zboli?

K svojemu osebnemu zdravniku ali pa mora na pregled na urgenco.

Kako mu najprej pomagata?

Prva pomoč je odvisna od trenutnega kliničnega stanja. Veliko bolnikov

Kako dalje, ko telo reče ne?

Najprej ponovna zahvala odgovorni urednici Lari, da je pred leti v zadnjem hipu umaknila moj zapis, ker čeprav sem končno zbrala pogum, sem se še hitreje pustila prepričati, da bi z izpostavljanjem preveč izgubila. In sem si s tem dovolila odvzeti izkušnjo, ki me je zopet našla. Sram, strah, počasi, a vztrajno spreminjam v prah.

Ostala je uradno neozdravljiva multipla skleroza, pa tudi moj namen, da ji porežem krila, ko se zaganja. Kaj je od takrat drugače? Navzven manj, v meni precej.

Naj takoj poudarim, da je v tem zapisu izključno gola **moja resnica**, ki že v osnovi ne more biti enaka še za koga drugega, saj bi s tem namigovala, da ni vsak unikaten. Sem le pristna v svojih doživljanjih in to niso navodila! Lahko te le poboža, vznemiri, opogumi, nasmeji, zdolgočasi ali razjezi, mogoče celo razsvetli.

Imam 42 let in od tega približno 17 s potrjeno diagnozo. Jemala sem »najboljša« zdravila (četudi ne zdravijo, le ustavljajo zagone), ki jih je moje telo vztrajno zavračalo (šibijo imunski sistem, da telo ne napada samega sebe).

Obiskovala zdravnike in jih še, sem v združenju MS, okusila ajurvedo, zdravilce, meditacije in mnogo posameznikov, ki so izvajali tudi zelo učinkovito pomoč, zavedajoč da je to začasno, če ne izčistim vzroka. Kdaj pa je bila tudi le izkušnja, kako ne.

Strah in nadzor sta v naravi koristna, da se ne nastavljam lačnemu volku, v vseh celicah mojega telesa pa gotovo ne. Je samo program, tudi v podzvesti (telesu)? Deluje že sam. Ne rešujem sveta (četudi bi ga), začnjam sebe.

Postala sem tudi veliko bolj previdna, saj je dandanes že vsak drugi z nekajurnim tečajem terapevt, injiciran zdravilec, hipnotizer, maser in podobno, čeprav slutim, da s tem nevede zgolj neodgovorno posega na pot drugega s svojo umazano metlo – morda se motim?

Šla sem v sex shop po vaginalne kroglice (iz ideje, da bi jih izdajal ZZZS na recept, so prišle v prodajalne DM). Iz izkušenj priporočam, da jih diskretno podarite gospem, saj bosta v primeru njene uporabe zadovoljna oba. In težave s kihanjem (ko ti uide) bodo izzvenele, kar zagovarjata tudi ginekologinja in zaposlena v lekarni (v zadregi prišepnila, da je to še najboljše) – je pa lažje obsojati in pametovati. Hecno je, da so pri drugih

pripomočkah, npr. utežeh za mišice, predsodki na dopustu.

Pojedla sem za stanovanje prehranskih dodatkov, preizkusila različne vrste prehrane in prehranjevanja. Nekaj časa je delovalo, a nisem obdržala. Redko čutim, kaj telesu ustreza. Jem že redkeje iz čustvenih vzgibov, a sem se vseeno zredila za 20 kg – očitno tu še nimam pojma in kopičim kot hrček, a vsaj uživam, ko jem.

Življenje je tako pisano, da se zarečenega kruha največ poje in ta tudi najbolj tekne, vsaj od začetka, ostalo je učenje. Verjela sem, da se s šolo vse zna. Kakšno olajšanje, ko ugotovim, da se šolanje nikoli ne konča. Evolucija ima svojo zakonodajo, le pravni akti večinoma niso dovolj slišani.

V zelo stresnem obdobju (kdo jih pa nima, ko čustva podivjajo) sem imela precej znatnih poslabšanj (MS v recidivo-reminetni obliki, kar je vnetje centralnega živčevja na načine: dvojni vid, nezmožnost hoje, optični nevritis, prividi, izguba ravnotežja, kronična utrujenost, poslabšanje spomina, nezmožnost zadrževanja vode, zaprtje itn.), ko sem prosila najmanj Boga, da me vzame.

To so valovi, ki puščajo svoje zapise, a jih je mogoče smiselno popraviti? Ali ima strah svoje prednosti umika, da preprečuje korak naprej, četudi bi drugi del plesal?

A po vsakem viharju je prišlo veliko kratkotrajnih hitrih uspehov in pričakovanj do neba. Evforiji logično sledi depresija in za rezultate sta bila potrebna vztrajnost in mir – ampak si ga vzeti. Ha. To mi je še danes izziv.

Vendar **telo še ni zadovoljno, ker rabi več mene!** Čeprav sem že skoraj 3 leta brez zdravlil in zadnji dve magnetni resonanci potrjujeta, da ni novih vnetij/lezij (poslabšanj).

Kako lažje je servisirati avto, zlorabiti alkohol, se skrivati, jeziti in kriviti vedno in znova le druge. Iskati pomoč Boga in hkrati kleti. Se sramovati lastnega telesa in hiteti. V igri premoči in prevlade, čeprav bo vedno nekdo lepši, bolj zdrav, bolj moder, uspešnejši ... Butale niso brez razloga nastale in težko se sprijaznim, da se nisem rodila z navodili za uporabo. Ironija večine hudega je v tem, kako zelo lahko je biti sam sebi največji sovražnik.

Čeprav sem zelo ljubosumna na svoj mir, je drugi del moje narave precej klepetav ... Vidiš ... Dovolj je ... Dovolim si za minutko zgolj opazovati dihanje ... Začutiti, kaj je moj dom, ki mi služi do zadnjega izdiha, največje bogastvo, ki mi je dano v upravljanje ... In se za hip zamislim, kakšna sem kot gospodar, ki mu je v dar dano srce, ki ne zgolj poganja krvi, ampak tudi ljubi. A to znam? Le kolikor ljubim sebe, toliko lahko ljubim druge. Enako pri spolnosti, ker le tako se iz nagonke potrebe lahko z nekom zlijem, pa četudi kdaj zadošča le objem.

Dovolj.

Danes uradno Valentina, a v srcu ostajam Nataša Bratuž, ki jo boste med tednom zagledali, kako se med malico sprehaja okoli stavbe vaše občine. Tam delam že od malo po nastanku bolezni. Pred leti sem bila med menjavanjem zdravlil mesece na bolniškem. Zelo hvaležna za takšne delodajalce, da so me lahko takrat nadomestili in nisem bila odpuščena.

Sprehajam se sama, kjer z vsakim korakom utrjujem tisto, kar se mi je nekoč zdelo samoumevno. Pozornost posvečam vsakemu koraku, saj ni še utrjen in dovolj stabilen, da se mi ne dvigne pločnik. Takrat okolica ne obstaja, le jaz zmagovalka, da vsakič znova zmorem. Zaljubljena v življenje in v dar, ko me objame.

Ampak tudi to ni samoumevno in je odločitev, svobodna volja, vsak dan znova, včasih zlahka, včasih pa lunca gunca, a brez zahtevnih dni ne bi mogla tako občutiti, kako je lepo, ko je.

Valentina Bratuš

Sodeluj v nagradni igri

Osvoji 40 €!*

Vsak teden do konca 2024 bomo v AMZS centrih **Šempeter pri Gorici, Ajdovščina in Vipava** ter **društvu Gas Vrtejba** izžrebali srečneža in mu podarili

AMZS darilno kartico s 40 €.

Kako do nagrade?

- 1 Obišči AMZS Šempeter pri Gorici, Ajdovščina, Vipava ali društvo Gas Vrtejba
- ↓
- 2 Opravi nakup blaga ali storitev
- ↓
- 3 Izpolni nagradni kupon

+ Decembra 2024 DODATNO ŽREBANJE za:

- 1 X** počitnice v termah za 4 osebe (4 dni)
- 5 X** AMZS praktični paket

*amzs.si/osvoji40eur

DRUŠTVO GAS VRTEJBA

AMZS

										AVTOR: GREGA RIHTAR	RAZTEG- LJIVA KATARINA	ČREVESNI KATAR	GRŠKA POKRAJINA	DESNI PRITOK SAVE PRI MEDVODAH	HRVAŠKA NAFTNA DRUŽBA	VOZNIK RIKSE	VRHNJE ŽENSKO DVODELNO OBLAČILO
										NAŠA PEVKA							
										IZDELO- VALEC GODAL STRADI- VARI							
										PRIJETNO DIŠEČ BALZAM IZ VRST AMBROVCA							
										LUPINICA PRI ALGAH					ŠTEFAN TISEL ODPRTA TELESNA POŠKODBA		
										DOBA, VEK					IT. RTV SKUPEK DALJŠIH, TANJŠIH STVARI		
										POD- OKNICA							
ŠVICARSKA ALPSKA SMUČARKA, LETOŠNJA ZMAGOVALKA SKUPNEGA SEŠTEVKA SVETOVNEGA POKALA	INŽENIR ELEKTRO- TEHNIKE	REKA, KI TEČE SKOZI VELENJE	TROPSKO DREVO S TEMNIM LESON	ITALI- JANSKI KEMIK (GIULIO)	KATARINA SREBOTNIK	IT. NOGO- METNI PRVO- LIGAŠ IZ BERGAMA	NORDIJSKI IZRAZ ZA SMUČI	MIK, ČAR TRAVNIŠKA ZDRAVILNA RASTLINA									
PAPIRNI IZDELEK, DEBELEJŠI OD KARTONA							ŠIBKEJŠI ESTROGEN										
PROSOJNA KAMNINA ZA OKRASNE PREDMETE							IZBRANA DRUŽBA										
								ČRNOPETA GAZELA									
								HODNIK V POSLOPJU									
TENIŠKI LOPAR					PESNIK ŠANTIČ					DEJAV- NOST REJCEV	ACE MERMOLJA BREZ- BOŽNIK						
TROPSKA RASTLINA Z BODIČA- STIMI LISTI					FILMSKI IGRALEC VENTURA NASELJE VAŠCANOV				ZNAČAJ								
GREGOR TOMC		NAŠ SKLA- DATELJ CERKVENE GLASBE (FRANCE)	FILM JAMESA CAMERONA						NEODLO- ČEN IZID ŠAHOVSKE IGRE	ETILEN							
ČASOVNA ENOTA			HRVAŠKA SLIKARKA ROJC	REKA V SV. SIBIRIJI PTICA UJEDA					JAPONSKI DENAR NAŠA OBLI- KOVALKA (JANJA)			PEVKA BOTO					
VELIKA NATANČ- NOST						VELE- MESTO V AVSTRALIJI ČLOVESKA GLISTA											
REJEC BIKOV					ANTON AŠKERC VOZ Z RAV- NO PLO- SKVIJO		MESTNA BABICA NADAR- JENEČ			SETEV, SEJANJE							
VOZILO Z ENIM SEDEŽEM						RISANA ZGODBA Z BESEDILOM TANEK TRAK LESA				POD, TLO							
HELENA ZIGON		PLINSKA ŽARNICA SKUPNO IME ZA ŽITARICE						Ime in priimek Naslov Telefon									
OKZA ODPRTINA, ŠPRANJA				IRANSKA DENARNA ENOTA POČELO TAOIZMA													
JUŽNO- AMERIŠKA KUKAVICA			SLOVAŠKO- POLJSKO GOROVJE JURE KOŠIR														
FILMSKI REŽISER OKORN				NEKDANJI JAPONSKI DROBIZ													
VELIKO DREVO TROPSKE AFRIKE				NEMŠKI FILOZOF (GEORG)													

Rešeno križanko nam s potrebnimi podatki pošljite do 7. avgusta 2024 na:
Občina Šempeter-Vrtojba, Trg Ivana Roba 3a, 5290 Šempeter pri Gorici, s pripisom Nagradna križanka
ali na glasilo@sempeter-vrtojba.si.

Nagrada, ki jo podeljuje Občina Šempeter-Vrtojba: knjiga – *Rafael Nemec*.

Pravila nagradne križanke in ostale informacije najdete na naši spletni strani
www.sempeter-vrtojba.si.